

УВОДНИК

МАЛА ВЕЛИКА РЕДАКЦИЈА

Била једном једна мала земља, у њеном главном граду факултет, а на факултету редакција најстаријег студенског гласила у земљи. Редакцију су чинили млади који су желели да се баве, како један њихов професор каже, најпромискуитетнијом професијом на свету. Млади су само желели да пишу и буду новинари, али на њиховом путу нашле су многе ветрењаче.

У подруму еминентног факултета група младих је живела свој сан, радила свој посао и писала. Редакција се ширила, долазила је нова „крв“ којој још није убијена жеља за писањем. Ветар је све слабије дувао. Кретали су се напред, брзо. Али једног дана олуја је почела. Подрум на који су сви заборавили престао је да буде њихов. Кажу да многи нису ни знали да је баш тај подрум просторија најстаријег студентског гласила у земљи. Нису ни знали да редакција постоји.

Олуја је беснела.

Можда је младост, жеља за доказивањем, револт било оно што је навело ове младе да се боре. Наставили су даље. Редакција се ширила. Простор је уређен „по европским стандардима“, а власништво ове малене редакције остављено је по страни, али не и њихова жеља.

Бројеви телефона, контакти, саговорници, одбијање интервјуа, неуспешна истраживања... Све се сређивало и све су успели да среде, у европски сређеном подруму или ван њега. Ветрењаче су се и даље окретале веома брзо, али они нису стајали.

После четири пуне године, мала редакција је успела да објави нови штампани број, без компјутера, без диктафона, камера и без редакцијског простора. Доказали су да могу и против ветрењача које их нападају, а само јака воља, упорност и инат су њихова оружја против њих.

Један део ветрењача је побеђен, али олуја се наставља.

ваша уредница

Из посланичке клупе назад за катедру

„ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ТАЈМАУТ КАДА ЈЕ РЕЧ О СТРАНАЧКОМ ДЕЛАЊУ”

Са бившим послаником проф. др Владимиром Павићевићем о делању у Народној скупштини и другим политичким активностима

Аутори: Сандра Јовићевић и Петар Бабић

Професор Факултета политичких наука, бивши посланик Народне скупштине Србије и бивши потпредседник Нове странке Владимир Павићевић говори о својим искуствима у Скупштини, разлозима због којих се повукао са политичке сцене и залагању за увођење академске честитости на све факултете.

Шта Вас је навело да одлучите да се активно укључите у политику?

У политици сам још од јесени 1996. године. Тада сам био бруцош на ФПН-а и скоро цео јесењи семестар провео сам протестујући са грађанима Србије против изборне крађе која је организована у новембру те године. Учесће у тим протестима доживљавам као почетак свог политичког делања и од тада до данас сам у политици. Некада у страначкој, више мимо политичке странке.

Како бисте описали разлику између бављења политиком у теорији и у пракси?

Једно друго допуњује. Док сам био народни посланик у Скупштини Србије, веома ми је користило знање из политичке теорије. То знање сам за те две године допунио практичним делањем. Уверио сам се да се теорија и пракса не додирују само на полицама.

У којој мери Вам се променило мишљење о политици у односу на период када нисте били ангажовани у странци и Парламенту?

Човек политике сам и увек ћу се бавити истраживањем политике, ту немам дилему. Конкретну политику дефинишу људи у одређеним институцијама или нпр. политичким странкама и онда можемо да расправљамо о приступима политици људи који заговарају различите системе идеја и вредности. Политика је и поље креативног делања, осмишљања заједничког живота људи. Младим људима бих увек препоручио да се баве политиком.

С обзиром на то да сте били у опозицији, са каквим сте се притисцима посланика већине сусретали ван скупштинске сале?

Никаким. Било ми је задовољство да делама у Народној скупштини и за своје делање ни у једном тренутку нисам осећао никакве притиске. Много времена сам користио да се припремам за скупштинске расправе и у њима сам уживао.

Због чега сте се одлучили да напустите политику?

Нисам напустио политику. Али сам узео тајмаут када је реч о страначком ангажовању. Политика је значајно шира од делања политичких странака и у том смислу остајем у политици.

Током боравка у Скупштини били сте предлагач и највећи поборник увођења академске честитости на све факултете, што у том периоду није имало одзива међу владајућом већином. Како коментаришете то што се сада у новом Закону о високом образовању појављује

Политика је значајно шира од делања политичких странака и у том смислу остајем у политици.

одредба о плагијатима која је много налик ономе о чему сте говорили две године уназад?

Принцип академске честитости је захваљујући и мом делању у Скупштини постао део Закона о научно-истраживачкој делатности. То је била наша прва победа у борби за очување академског интегритета наше академске заједнице. Поносан сам што радим у школи у којој се студенти придржавају Правилника о академској честитости који је усвојен још 2012. године. Драго ми је да наша школа, наш ФПН, у многим елементима савременог високог образовања постаје узор другима.

Међу првима од политичара сте јавно истакли подршку Саши Јанковићу за кандидатуру за председника Србије. Зашто би Јанковић био најбољи представник опозиције на предстојећим изборима за председника?

У политици сам увек заговарао да се јавно, јасно и прецизно саопштавају ставови поводом актуелних и важних питања. Такав приступ сам применио и у случају могуће кандидатуре Саше Јанковића за председника Србије. Јанковић је својим досадашњим професионалним делањем код грађана улио веру да је достојан обављања посла председника Републике. То је мој став и јавно сам га саопштио.

Како бисте сада, са овим искуством, посаветовали своје студенте који планирају да се једног дана активно баве политиком?

Саветовао бих им да уче, да буду вредни, јер ће им се знање и у политици увек исплатити.

Како видите будућност српске политичке сцене?

Много зависи од избора који ће бити 2017. године. Важно је да ти избори буду организовани демократски и да и победници и поражени буду начисто да је резултат фер и реалан.

Планирате ли у скорије време поново улазак у политичке воде?

Па ево, Вама сада саопштавам своје политичке ставове. И сада сам у политици.

SERBIA'S PREDICAMENT OR OPPORTUNITY

Author: Mikhail E.D. Byng

Initially published on www.poorboyspaper.com

The Balkans has historically been a theater in which great power politics has been played out for centuries, from its conquest by the Ottoman Empire through to the Congress of Berlin in 1878, World War One, and the more recent events of the 1990s and NATO's eventual intervention. The Balkans has been at the center of geo-political wrangling for centuries and Serbia has without question influenced how things have historically played out in the region. However, at this present juncture in history, the Republic of Serbia is faced with a host of important questions that could affect not only its own regional position but possibly the entire complexion of Europe in the long term future. The manner in which Serbia's elected officials deal with these questions could have long term implications for its own security and that of the region.

Presently, Serbia is placed in a unique position. It is without question that becoming a member of the European Union is an aspiration that the vast majority of Serbs wish to achieve. Juxtapose this with the strong cultural connection and economic ties that Serbia has with Russia and the general tension that exists between the so-called 'West' and the Russian Federation, and it's almost a case of Serbia having to choose a side. If a proper balance is not found, Serbia could find itself in the unenviable position of having a disgruntled neighbour.

On the military end, Serbia now has to consider the viability of possibly joining the North Atlantic Treaty Organization (NATO). One obvious question is whether a move to join NATO by Serbia would do any good in improving the security atmosphere in the region or would it simply increase suspicions of NATO simply picking off Russia's strategic allies and gradually encroaching on its borders. Serbia is presently highly dependent on Russia economically and do have a free trade area agreement in place with Russia since 2000 – a clear point of contention, noting that it's understood that Serbia (as a potential future EU member state) cannot participate in two free trade zones simultaneously. It is important to note however that there is precedent for EU member states not being members of NATO, and the path of neutrality does appear more appropriate for Serbia given their unique circumstance.

On the other hand however, Serbia could make a shift toward NATO as numerous countries of the western Balkans have already begun to do, most notably Croatia and Albania which are already member states. However, if Serbia does decide to join NATO, it would be incumbent on the government of the day to convince the world but more importantly certain segments of the Serbian population that such is not an anti-Russia policy decision. Such could be a hard sell, given the context of tensions presently between the 'West' and Russia. The present tensions are so high that the normalization of relations would almost be akin to the fall of a second Berlin wall, but time will tell – few expected the first wall to fall when it did.

A reshaping of the image of NATO from that of being 'anti-Russia' to pro peace and stability is something that must be undertaken, especially within Serbia. NATO must be viewed as in partnership with Serbia (especially given the context of the NATO bombings of 1999) and willing to corporate

with Russia. The present assumption is that NATO is in an antagonistic relationship with the Russian Federation, one of the last remaining perceptions of the Cold War era. The fact is that the Warsaw Pact ended a long time ago, and NATO and its member states must emphasize the narrative that NATO's intention is not primarily about deterring Russian expansionism but rather to promote peace and stability in Europe. Maintaining a close relationship with NATO, as is presently the case in Serbia being part of the Euro-Atlantic Partnership Council (EAPC), and ensuring close ties with Russia, while simultaneously embarking on the present course of becoming an EU member state appears the most certain way of creating a more secure environment in the regional context. One of the great achievements of the broader European integration process is that it has proven effective in ensuring stability within the Balkans, especially among the former Yugoslav Republics.

One of the more sensible options for Serbia is to ensure that they are never placed in the position of having to choose one-side over the other. The narrative must always be to maintain close relations with the Russian Federation, a partner that has generally been supportive of Serbia historically, and the pragmatic implementation of policies that secures a stable and prosperous future for Serbian citizens and citizens of the region.

Serbia's present situation could be viewed either as an unfortunate predicament or as an opportunity. The problem with most assessments made of the present geo-political climate in Europe is the assumption of there being an irreconcilable gap between the 'West' and Russia in the way they see the world. This premise must be brought into question. This must be seen as an opportunity by Serbian policy-makers, and if so, Serbia could almost play the role of a broker in simmering tensions between the 'West' and the Russian Federation. This could be done simply through prudent policy and tactful balancing.

As to how Serbia would be able to extricate itself from the obviously cumbersome interests that it must now manoeuvre to share with the EU and Russia, is a discussion for another time. There are difficult decisions ahead, but one could be assured that once the democratic process is alive, and leaders continue to be responsive to their electorate, policies and initiatives are likely to follow suit in that direction – the direction of the will of the electorate.

Коментар

ОД ШПОРЕТА ДО ПОЛИТИЧКЕ МОЋИ ЈЕ НЕПРЕМОСТИВА ПРОВАЛИЈА ЗВАНА ПОЛ

Ауторка: Данијела Ђукић

Често чујемо како се положај жена у политици од демократских промена знатно учврстио, многи ће рећи како се о овој теми води расправа свакодневно, како нема потребе присвајати јој превелик значај. Међутим, упркос помаку, и даље постоје огромне разлике и предрасуде о женама у политици.

Србија се хвали податком да је у 2015. била 23. на свету и 5. у Европи са 33% жена у Народној скупштини. Да ли је то због квоте која се мора испунити или праве вредности?

Уосталом, шта значи то што је сваки трећи посланик женског пола ако знамо да је у Србији бар свака друга особа женско? Такође, уочљиво је да тамо где постоји одређена квота постоје и жене, а тамо где нису, као што је извршна власт, жене су подзаступљене.

Погледајмо мање градове и општине: само 5% локалних самоуправа за председницу општине или градоначелницу има жену. Чак 23 града (општине) нема ни једне жене у Већу, такав је случај у Нишу или Већу београдске општине Стари Град. Због чега се историја понавља? Ако се сагласимо да је мушки род физички спремнији, интелектуално и ментално не постоје разлике, само различите праксе – женски потенцијал за дискусије и компромисе, као и спретност у обављању дужности, има велику моћ.

У владајућој коалицији не препознајемо утицајне жене, осим можда потпредседнице владе Зоране Михајловић. Зашто не би било више жена? Политичке личности треба да репрезентују демографску слику Србије у којој, према попису становништва из 2011, становништво чини 51,3% жена – а њених представница у политичком животу

је бар упола мање. Лидерке које су препознатљиве у својим срединама добар су узор свим женама.

Жене су често жртве постизборних договора о посланицима и одборницима, односно, притиснуте су да се одрекну места у име својих колега јер не постоји култура поштовања родне равноправности. И у науци су жене мање поштоване – познато је да жене своје радове нису могле да потпишу својим именом, већ су их потписивали мужеви, очеви или браћа, које данас изучавамо на факултетима као осниваче разних дисциплина. Данас жене

потписују своје научне радове, али је ипак више мушкараца на местима професора, декана, академика, ректора и сл.

О женама се често говори кроз призму младости и лепоте, иако оне саме себе тако не представљају. Патријархални образац је предвидео да жена може бити или лепа или ружна и сама је крива за све лоше што проистекне и из једног и из другог. Тешко је људима са предрасудама објаснити да интелектуално биће нема додира са оним спољашњим. Поготво је тешко такве ставове променити.

Много пута смо чули да политика није створена за жене, за њих је важна породица и домаћинство, понекад уметност, ако је реч о моди. Ако гледамо са таквог становишта, онда би у Министарству културе и просвете требало да постоје само жене. То није случај, самим тим аргументом постаје контрадикторан. Они који правдају потлачени положај жене често се позивају на традицију, старину, устаљене вредности из прошлости које не треба мењати – али чак је и антички Платон сматрао да жене, које су за то способне, могу да владају, често и боље него мушкарци.

ЗАКОН КОЈИМ СЕ ДРЖАВА ПОНОСИ

Да ли сте се икада запитали како је могуће да један од родитеља покупи своју децу са жељом да их одвоји од другог родитеља и одведе у другу земљу? Држава има занимљив одговор на то питање.

У Србији не постоји закон који спречава да супружници изведу једно или више деце из државе без одобрења оног другог, уколико су у браку. Уколико су разведени, постоји обавеза набављања писане сагласности другог родитеља детета, али ако су родитељи и даље по закону у браку, са становишта Управе граничне полиције не постоји ништа што једног од родитеља може да спречи да своје дете изведе из земље и одведе било куда. Чак је наведено да, уколико дете поседује путне исправе, може без сагласности да путује са једним родитељем или трећим лицем, дакле, неким ко му уопште није родитељ или старатељ.

На сајту Министарства унутрашњих послова је, међутим, наглашено да постоји могућност да ће страна држава у коју се деца уводе затражити такву дозволу. Дакле, друга држава треба да брине о томе да ли родитељ зна да су му деца изведена из државе, након што их је Република Србија већ пустила да пређу границу. То је, међутим, различито од случаја до случаја.

Тужно је за једну државу да не може да заштити децу у случају када један од родитеља помисли да други није погодан за одгајање деце или се десе несугласице између њих и да тај исти родитељ покупи своју децу и одведе их било где изван границе наше земље. До оваквих случајева долази када су супружници у лошем односу или када се не слажу, а процедура повратка деце је дуга и компликована.

Биографија Фидела Кастра

„ИСТОРИЈА ЋЕ МЕ ОСЛОБОДИТИ“

Кубанце је водио пола века, преживео више од три стотине покушаја убиства, испратио једанаест америчких председника, оплакиван девет дана и сахрањен без државне церемоније

Кастро је рођен 13. августа 1926. године на породичној плантажи шећерне трске у сиромашној провинцији Оријенте. Школовао се код језуита, а правни факултет је завршио у Хавани 1945. године. Касније је докторирао права. Бесплатно је заступао сиромашне, желећи да исправи друштвену неправду. Са 25 година кандидовао се за посланика, али непосредно пред изборе 1952. године Фулгенсио Батиста је срушио владу и завео диктатуру. Батистин режим је био суров, строго је контролисао универзитете, парламент, штампу. Кастро и његов брат Раул били су међу 150 бораца који су покушали да свргну Батисту нападом на војне логоре 26. јула 1953. године. Међутим, напад није успео и завршили су у затвору. Пуштени су после две године и тада је Кастро са аргентинским револуционаром Ернестом Че Геваром основао Покрет 26. јул. У Мексику су се обучавали за герилску борбу и успоставили су базу на планини Сијера Маестра. Претрпели су тежак пораз, а кад су помогли сељацима да врате земљу, покрет је добио подршку и успео да поново оформи војску против Батисте. Батиста је помоћу мучења и насиља покушавао да нађе Кастрову базу. То је ојачало подршку Покрету 26. јул. Отворено писмо подршке Покрету је потписало 45 организација 1958. године, тако да су Кастрови револуционари имали подршку народа и навели Батисту да побегне. Довели су тридесетдогодишњег Фидела на власт. Улице су биле прекривене заставима Покрета 26. јул црно-црвене боје. Нови вођа је одмах почео да уводи промене. Потписао је уговор о куповини нафте од СССР-а и прекинуо дипломатске односе са САД-ом. Већ 1961. године је званично прогласио Кубу социјалистичком.

Ауторка: Тијана Николић

Напети односи са САД-ом су се погоршали кад је Куба подржала СССР и пристала да прима нуклеарно оружје током Хладног рата. Кубанска ракетна криза довела је свет на руб нуклеарног рата, али дипломатија је победила.

Куба је годинама била мета америчких тајних операција, економских санкција и других мера. То је требало да дестабилизује Кастра, али није дало резултате. У 82. години, 19. фебруара 2008, Фидел Кастро је објавио да се повлачи и предаје власт свом брату Раулу.

Последњи пут се у јавности појавио у априлу ове године, у завршници конгреса Комунистичке партије Кубе. „Ускоро ћу напунити 90 година. Ускоро ћу бити као сви остали. Свима ће нам једном куцнути час, али идеје кубанских комуниста ће остати као доказ да на овој планети, ако радите са жаром и достојанством, могу да донесу материјална и културна добра која су потребна људским бићима и да се за њих треба борити и никада од тога не одустати“, рекао је тада Фидел Кастро.

Дакле, Кубанце је водио пола века, преживео више од три стотине покушаја убиства, испратио једанаест америчких председника, оплакиван девет дана и сахрањен без државне церемоније. Његова урна после четири дана путовања по Куби положена је у граду Сантјаго Де Куба, у којем је 1959. прогласио независност Кубе. Сахрањен је на неочекиван начин, телевизијски преноси су отказани у последњем тренутку, а његов захтев, који ће ускоро прећи у закон, јесте да на Куби буде забрањено давање имена улица по њему, односно подизање споменика у његову част, јер није желео да се створи култ личности. Фидел Кастро ће, осим по својој политици и начину живота, сигурно остати запамћен и по последњем испраћају.

Ауторка: Жељка Весућ

Ово је, такође, један од закона којим се наша држава поноси.

Отац је одвео троје малолетне децу у Турску без знања мајке и наша држава није могла ништа да учини, иако је старатељство припадало мајци. Жена је умрла ујутру и отишла до продавнице својој деци по доручак. Када се вратила кући, њене деце, ни мужа више није било. Јесте ли сигурни да ће ваша деца бити ту да им донесете хлеб и млеко?

Ово је још једна од многих области у нашој земљи које нису утврђене законом у корист својих грађана, мада можда не знамо да проценимо шта је корист јер је овај закон нешто чиме се влада поноси. Грађани се самостално боре за минимална људска права, али вероватно их неће остварити.

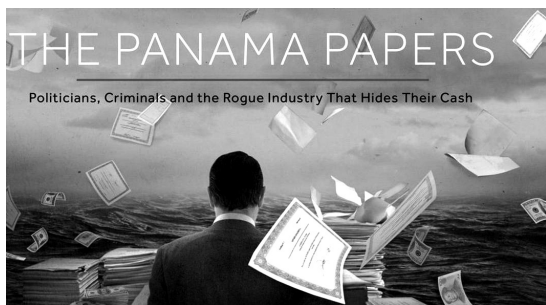
Политички догађаји у 2016.

ПОЛИТИЧКИ РЕТРОВИЗОР

Ауторка: Тамара Радојковић

„Панамска папири“ – 3. април

Објављено је 11,5 милиона поверљивих докумената у којима се налазе информације о 214 хиљада офшор предузећа, познатије као „Панамски папири“. Ови документи показују како богати појединци, укључујући и државне службенике, сакривају новац од јавности, како људи користе офшор фирме да би избегли плаћање пореза и санкције, као и да се неке од фирми користе у незаконите сврхе, укључујући превару, трговину дрогом и утају пореза. Анонимни извор под псудонимом Џон Доу проследио је документе немачким новинама „Зидојче Цајтунг“ почетком 2015. године. Први новински извештај на основу 149 докумената објављен је 3. априла 2016. Међународни конзорцијум новинара истраживача (ИЦИЈ) је почетком маја објавио списак предузећа која се налазе на најмање 21. дестинацији. Папири су припадали адвокатској фирми „Мосак Фонсека“, чије је седиште у Панами. Та компанија пориче да је урадила ишта погрешно. ИЦИЈ истиче да ове информације објављује зарад јавног интереса. Ако на том списку потражите појмове у вези са Србијом, појавиће се 9 компанија пријављених на Девичанским острвима, 54 имена, 3 посредника и 48 адреса.

Избори у Србији – 24. април

Одржани су ванредни парламентарни избори за народне посланике Републике Србије. Листа „Србија побеђује“ на челу са Александром Вучићем имала је 48,25% гласова и освојила 131 мандат у Скупштини Србије. У Скупштини су такође ушле странке СПС-ЈС на челу са Ивицом Дачићем и Драганом Марковићем Палмом са 29 мандата, СРС Др Војислава Шешеља са 22 мандата, коалиција око ДС-а и Покрет „Доста је било“ освојили су по 16 мандата, док су листе ЛДП-СДС-ЛСВ и ДСС-Двери освојиле по 13 мандата саопштила је Републичка изборна комисија (РИК). Цензус је прешло и пет мањинских странака, односно Савез војвођанских Мађара, Бошњачка демократска заједница Санџака, СДА Санџака, Зелена Странка и Партија за демократско деловање са укупно 10 мандата у Скупштини Србије.

Рушење у Херцеговачкој – 25. април

Три багера су срушила објекте који су у приватном власништву у насељу Савамата, у ноћи док су се пребројавали гласачки листићи. Тридесетак особа са фантомкама и палицама су обезбеђивали терен како неко не би угрозио ово бесправно рушење. Током рушења, особе са фантомкама су чувару, али и случајним пролазницима, одузели мобилне телефоне. Када су им телефони враћени, грађани су позвали полицију, али је она одбила да изађе на место догађаја и упутила их на градску комуналну полицију. „Сигуран сам да држава не стоји иза овог случаја, а ако стоји тај неко је комплетан идиот и тај треба да одговара“, рекао је Вучић 11. маја. „Иза рушења у Савамата стоје највиши органи градске власти у Београду. Мислим да је њихов мотив био најчистији, да су хтели да обезбеде најчистији простор, чистећи нешто од криминалаца, који су то злоупотребили за сопствену зараду“, истакао је Вучић 8. јуна на конференцији за штампу у Влади Србије. Људи који се сматрају одговорним за овај слушај још увек нису именовани.

Брегзит – 23. јун

Референдумом којим се гласачко тело Уједињеног Краљевства изјаснило о питању чланства ове државе у Европској унији (ЕУ) утврђено је да је 51,89% гласача за излазак, док је 48,11% за останак. Предвиђено је да се пун договор о изласку из чланства постигне у року од 2 године, међутим председник Европског савета Доналд Туск изјавио је да ће бити потребно најмање седам година за спровођење резултата Брежита у пракси. Повлачење из ЕУ је право држава чланица према Члану 50. уговора о ЕУ. „Велика Британија би могла да се предомисли и одустане од напуштања ЕУ и после званичног покретања разговора о активирању Члана 50“, изјавио је Џон Кер, који је формулисао овај члан Лисабонског споразума. Државни тужилац Џереми Рајт рекао је да је обавештење Брисела о активирању Члану 50 неопозиво.

Терористички напад у Ници – 14. јул

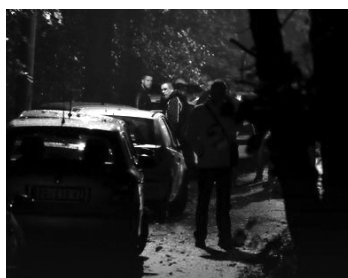
Осамдесет четири особе су погинуле, а више од 200 је повређено у нападу у ком је камион улетео у препуно

шеталиште у центру Нице и газио све пред собом. У овом француском граду се тада одвијала прослава Дана пада Бастиље. Нападач је возио камион на путањи дугој 2 километра до тренутка када га је полиција усмртила. У саопштењу полиције наводи се да је возач пореклом из Туниса и да је од раније познат полицији, али по мањим злочинима. Исламска држава (ИСИС) је преузела одговорност за овај напад. ИСИС је такође одговоран и за многе друге терористичке нападе, као што су Напад на редакцију листа Шерли Ебдо 7. јануара и Напад у Паризу 13. новембра 2015. у којима је смртно настрадало најмање 140 особа, док је више од 350 људи повређено.

Случај Јајинци – 29. октобар

Пронађено је оружје у непосредној близини породичне куће премијера Србије. Пронађен је ракетни бацач М80 познат као „зоља“. Полиција је информацију о оружју добила од грађана. Министар полиције је рекао да се оружје налазило на месту идеалне удаљености за напад на колону возила, која би због конфигурације терена морала да успори на том делу. У Вишем јавном тужилаштву се наводи да се овај случај истражује, али да се информације неће износити због „тајности истраге“.

Избори у Црној Гори – 16. октобра

Одржани су парламентарни избори у Црној Гори, десети од увођења вишестраначја и четврти у независној држави. Странка ДПС на челу са Милом Ђукановићем, освојила је 41,1% гласова. Ђукановић од 81 има 36 мандата у парламенту. У ноћи пред изборе у Црној Гори ухапшено је двадесет српских држављана, међу којима је и бивши начелник Жандармерије Братислав Дикић, под сумњом да су починили кривично дело стварање криминалне организације и кривично дело тероризма.

Трампова победа – 8. новембар

Доналд Трамп је победио на председничким изборима у Сједињеним Америчким Државама (САД). Конкуренција Трампу, који је био кандидат Републиканске странке, била је Хилари Клинтон као представница демократа. Трамп је освојио 150.000 гласова мање од противкандидаткиње, међутим, Трампа до победе доводи електорски систем,

у којем свака савезна држава даје одређен број електора сразмерно броју становника.

Смрт Фидела Кастра – 26. новембар

Фидел Кастро, вођа кубанске револуције који је на власт дошао 1959. године, умро је у 90. години живота. Већ скоро деценију није био на власти, али је био активан у политичком животу земље из сенке.

Он се 2008. године из здравствених разлога повукао са власти предајући је брату Раулу Кастру, актуелном председнику земље.

Италијански премијер поднео оставку – 7. децембар

Матео Ренци је поднео оставку председнику Италије на функцији премијера ове земље. Италијански председник Серђо Матарела поверио је министру спољних послова Паолу Ђентилонију мандат за састав владе. Ренци је на референдуму о уставним променама које је предложио, одржаном 4. децембра, доживео тежак пораз. Ренци је на краткој конференцији за новинаре рекао да су италијански гласачи јасно саопштили свој став и да се у демократији то мора поштовати.

Терористички напад у Истанбулу – 10. децембар

Двадесет девет људи је погинуло, а 166 рањено након две експлозије у Истанбулу у близини стадиона фудбалског клуба Бешикташ. Прво је експлодирала аутомобил бомба, а минут касније се разнео бомбаш самоубица. Експлозије су одјекнуле два сата после завршетка утакмице између Бешикташа и Бурсаспора. Председник Турске Реџеп Ердоган је нагласио да су мете били полицијци и цивили, тачније аутобус са припадницима полиције за разбијање демонстрација, као и да је жеља била да коначни број жртава буде што већи.

Атентат на руског амбасадора у Турској – 19. децембар

Амбасадор Русије у Турској Андреј Карлов убијен је док је држао говор на отварању изложбе фотографија „Русија очима Турака“ у Анкари. Атентатор је двадесетдвогодишњи полицајац из Анкаре Мевлит Мерт Алтинас. Наоружани човек је Карлову пуцао са леђа, док је он завршавао говор. Алтинас је испалио 8 метака у амбасадора, након чега је почео да пуца у ваздух. Одмах након злочина, нападач је убијен.

Јубилеј серије „Грлом у јагоде“

ЈАГОДЕ И ДАЉЕ У ГРЛУ

Четрдесет година познантства са Банетом Бумбаром

Аутори: Слађана Недљковић и Петар Бабић

У периоду од четвртог августа до шестог октобра 1976. године, телевизијска публика широм СФРЈ имала је прилику да се упозна са Банетом Бумбаром, Микијем Рубиризом, Уркетом, Ушке-том, Гоцом и осталим ликовима серије Срђана Карановића и Рајка Грлића „Грлом у јагоде“, те то познанство траје и данас.

„Не знам да одговорим на питање која је тајна дугочности ове серије. Ми смо сви радили ту серију веома страшно и амбициозно, да она буде озбиљна, али и лака и забавна, па да натера на размишљање. Трудиле смо се да буде за све генерације, да одише Београдом, тим временом и неким претходним. Али тајне нема. Мислим да је нисам нашао ни ја ни неко други. То се једноставно десило, попут хемије која се зове љубав.“, наводи редитељ серије Срђан Карановић.

У прилог дугочности и популарности серије говори и то да се 40 година после премијерног емитовања често репризира и увек прати. У књизи „Грлом у јагоде – 40 година ТВ серије“, аутори Маја Медић и Стефан Арсенијевић објашњавају њену дуготрајност: „... Користећи носталгију као поступак, серија фетишизира једно време и једну генерацију, али истовремено је критикује разоткривајући малограђанштину и паланачки менталитет. Осећајући ове противречне и комплексне емоције, као публика инстинктивно знамо да гледамо нешто истинито, нешто близу живота...“

То нам је потврдио и глумац Бранко Цвејић, који тумачи главну улогу у овој серији: „Одзив је за свих 40 година диван и серија је добила добру патину и носталгију. Враћа вас у период када се боље живело и, можда, један од најлепших периода ове земље. Кад и после четрдесет година од емитовања серије нове генерације хоће да је гледају, онда видите да је то нешто посебно“. Цвејић је такође објаснио да је серија добра слика живота из тог периода.

Омладина бивше државе се често идентификовала са главним јунацима серије, пре свега са Банетом Бумбаром. Када су у питању сличности између Цвејића и главног лика серије, глумац истиче: „Све своје улоге које сам играо покушавао сам да приближим себи, па и ову улогу. Ако је улога добро одиграна, сличности су неминовне. Могуће да је то начин размишљања, похађање исте школе – Пете београдске гимназије и време у којем смо тада живели“.

Надимак Рубириза постао је обележје главних шмекара у граду, највише захваљујући улози тада још увек

Крајем октобра, промоцијом књиге „Грлом у јагоде – 40 година ТВ серије“, у Дворани Културног центра Београда прослављено је 40 година од емитовања серије „Грлом у јагоде“. Посетиоци ове тродневне манифестације могли су да гледају свих десет епизода серије, посете изложбу фотографија са снимања, али и да лицем у лице разговарају са главним јунацима и сценаристима.

недовољно афирмисаног Предрага Микија Манојловића, који у књизи посвећеној серији наводи: „Популарност серије *Грлом у јагоде* не јењава док има људи који препознају разорност таквог духа, кулове на дужностима које не могу вршити, свуда око нас молдавски стајлинг и *mode de vie* мушкараца и жена који не памте 80-те, нити било коју ранију епоху. А њих је све више... Културни ниво целог друштва се обрушио, сакрио се у мислеће људе којих је све мање...“ Осим утицаја на омладину, серија је допринела афирмацији и слави већине глумаца који су играли запажене роле. Међу таквим именима су и Александар Берчек (у серији Слободан Ђорђевић Ушке) и Богдан Диклић (Бождар Симић Чомбе).

Серија нас кроз десет педесетоминутних епизода води кроз живот, одрастање и сазревање Банета Бумбара, али и његове генерације и многих генерација после њега. Живот у периоду од 1960. до 1969. године осликан је једноминутним сужеима (музика: Зоран Симјановић) који приказују актуелне друштвено-политичке теме код нас и у свету. Приказ и психолошки увид у породицу, омладину, па и систем (историјски бурне) декаде послужен је у 550 минута серије чија је проблематика актуелна пуних четрдесет година.

Рекапитулација и филм Јагоде у грлу

„Јагоде у грлу“ је југословенски филм режисера Срђана Карановића, снимљен 1985. године и предствља наставак серије „Грлом у јагоде“.

Радња филма одвија се на закупљеном сплаву/кафани. Школски другови Бане Бумбар, његова жена Биљка, Ушке, Боца и Гоца одлучују се да прославе повратак свог пријатеља Микија Рубиризе из иностранства. Оно што је требало да буде прослава и састанак старих пријатеља, претвара се у ноћ испуњену необичним догађајима уз сећање на младост и рекапитулацију животног пута свих јунака, петнаест година по школском растанку.

Интервју са Бранком Цвејићем

„ГЛУМАЦ НИКАДА НЕ ОДЛАЗИ У ПЕНЗИЈУ“**„Човек који има пуно деце тешко да ће издвојити једно најдраже, мада најважнији посао који сам урадио је „Грлом у јагоде“**

Ауторка: Слађана Недељковић

Кажу да је једна од особина глумаца да касне, но, то није случај и са нашим саговорником. Десет минута раније од уговореног састанка телефон је зазвонио „Стигао сам, па вас чекам унутра“. У углу једног престоничког кафеа, у зеленом капуту, са чашом киселе воде испред себе седео је Бранко Цвејић. Зашто је омиљен међу публиком и колегама било ми је јасно после нашег поздрава. „Имам премијеру за два сата, али хтео сам да вам укажем поштовање“.

Глумачка инфекција

Рођен у уметничкој породици – уз оца оперског певача – истиче да је готово рођен у позоришту у којем се „инфицирао“ глумом. „Од малена сам био окружен уметницима, будући да је природно да се људи из исте бранше држе и друже заједно, те сам васпитаван да волим уметност, а још је боља ствар уколико имате талент, лакше ћете одлучити чиме ћете се бавити. Није то линија мањег отпора, већ се тако догоди.“

Живот у позоришту

„Можда је грешка што никад нисам делио приватан живот и мој животу у позоришту, али сам врло срећан што имам дивну жену која ми је помогла у свему, а која такође има своју каријеру. Поносан сам што имам двоје деце која су успешна у својим каријерама“. Иако истиче да је скоро цео живот провео у позоришту, наводи да је срећан јер има складан породични живот и велики ослонац у породици. Тврди да је све животне лекције научио с годинама покушавајући да обузда свој темперамент. „Темпераментни ставови се смирују, постају другачији, мораш да знаш шта људи око тебе мисле, раде и хоће. Све се научи са годинама“.

„Грлом у јагоде“

После многобројних улога које је одиграо, истиче да међу одглумљеним ликовима нема разлике и да је битно да постоји истина у њима. „Човек који има пуно деце

Циљ-остварен

„Никада нисам постављао циљеве, али чини ми се да сам остварио више него што сам икада замишљао.“

тешко да ће издвојити једно најдраже, мада најважнији посао који сам урадио јесте Грлом у јагоде. Када и после четрдесет година од емитовања неке нове генерације то хоће да гледају, онда видите да је то нешто посебно.“

Југословенско драмско позориште

Помажући Јовану Ћирилову, који је више деценија био управник Југословенског драмског позоришта, Цвејић истиче да се за посао управника темељно припремао и да је од Ћирилова научио много. „Није ми било тешко да уђем у све то, само сам наставио оно што је Јован хтео. Околности у позоришту су тада биле специфичне јер је оно било спаљено до темеља. Почели смо одмах рашчишћавање и спремали смо градњу, после чега су радови врло брзо напредовали уз моје велико залагање. Јако сам се трудио. Мислим да је било занимљиво трудити се да позориште вратиш на добар ниво, мада најлепше је у позоришту бити глумац.“

Нема пензије за глумца

Иако је, како наводи, „формално“ отишао у пензију, Цвејић се изнова вратио глуми играјући представе на редовном репертоару Југословенског драмског позоришта. „Глумац никада не оде у пензију. Ако жели да игра, може да игра до последње снаге, до последње контракције мишића. Нема пензије за глумца, једино формално.“

МОДА КРОЗ ВРЕМЕ: ГАРДЕРОБА КАО ИЗРАЗ

Ауторке: *Тијана Николић и Жељка Весић*

Ни једна модна епоха, од Твиги до Ким Кардашијан, није прошла без огромног броја следбеница које су готово религијски поштовале оно што им модни магови поруче да би требало да носе. Често нас креатори, побудом носталгије или некад и недостатком инспирације, врате у неко доба одређеним комадима, па смо тако ове године имали више одевних комада који су се носили шездесетих година прошлог века, док су почетком XXI века биле актуелне луде 80-те и поново смо се нашли окружени избељеним косама, крокс папучама и прешироким панталонама.

За моду у **двадесетим годинама** двадесетог века често кажу да је била „дечачка“, али да није губила ништа од женствености већ доносила нови начин да се женственост искаже. Ослобођене корсета и стега, жене су носиле удобну и широку одећу, лагане дугачке сукње и панталоне. Револуцију у моди направила је Коко Шанел као прва модерна дизајнерка хаљина.

У **тридесетим годинама** рат је оставио велики траг тиме што је осиромашео индустрију, а самим тим и моду. Одећа је прављена да буде јефтина и удобна, а све мање жена је носило хаљине. Одећа им је била широка и направљена од економичних материјала, ипак, била је веома елегантна. Тада је заживела и мода ношења мушке одеће па је Марлен Дитрих тих година прва понела смокинг са лептир машном и цилиндром.

Четрдесете су обележили дизајнери Кристобал Баленсијага, Дигби Мортон и Норман Хартнел. Одећа за жене постала је мужевнија. У моду су улазиле панталоне са широким ногавицама и нараменице. Нешто касније, модна кућа Диор је лансирала нови женственији изглед

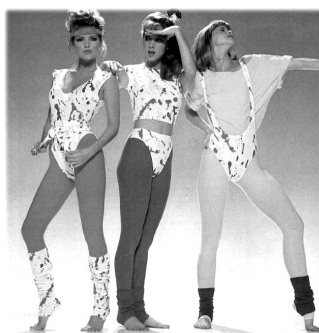
који су обележили пуне сукње које су биле дугачке до листова, обавезне рукавице и шешири, више и тање штикле. Због тога су добили негативне критике, али је ипак њихова нова идеја оставила јак утисак на моду тог доба.

Послератне **педесете** су унеле велике промене. Кристијан Диор је лансирао своју прву колекцију „Линију Корел“, која је обухватала широку и лепршаву одећу. Та колекција је постала обележје деценије, са луксузним и префињеним комадима од најскупљих материјала. Једна од најзначајнијих промена је била појава тинејџерске моде која до тада није постојала.

Џинс осваја Америку, а затим и цео свет.

Од **шесте деценије**, сукње су све краће и колена се откривају. Мини сукње су прве понеле манекенка Твиги и креаторка Мери Квант. Боје постају све јаче, цветни дезени све заступљенији, а панталоне добијају нову димензију тако што почињу да се носе уз тело. Појављују се колекције инспирисане свемиром и одећа са футуристичком фантазијом, сва у геометријским формама, од полиестера у сребрној боји.

У **седамдесетим** правила нису постојала. Тих година је видљив утицај Хипи покрета, који је заувек изменио начин одевања. Крајем седамдесетих и почетком осамдесетих носила се одећа дречавих боја, трикои, грејачи за ноге, веома кратки шортсеви. Ова деценија носи слоган – смелост.

Осамдесете су наметнуле екстремизам у одевању и важно је било само да будете примећени. Највећу улогу одиграли су Мадона и Мајкл Џексон. У моди су биле широке нараменице и узак струк, а за тинејџере испране фармерке, грејачи за ноге, хелланке, бодији и кожне јакне.

Деведесетих тренерке улазе на велика врата. Реп музика је важна за тај период и под њеним утицајем мода постаје мање женствена. Популарне мартинке, поцепане мрежасте чарапе и разбарушена коса такође су биле честе. На другој страни биле су популарне „Спајсице“ које су форсирале веома провокативан изглед са јаком шминком. Касније је моду постављао лик Кери Бредшо, која је истичала јединственост личности.

Почетком XXI века, Мадона је вратила на велика врата популарне Ђуси тренерке, а уз њих су се нашле и популарне „Агс“ (UGG) чизмице које ни данас не одолевају времену. Близнакиње Олсен донеле су нам **боемски стил**. Топ мајице су замениле кратке шортсе, а хипстери у старкама, пуловерима и уским панталонама постају једно од главних обележја сезоне.

Мода се увек враћа, а доказ за то су макси хаљине и сукње, хеланке и цветни принтови. Старке, које су дуго сматране одбућом бунтовника и алтернативаца, данас видимо на свакој другој особи. Осим тога, звонцаре поново улазе у гардеробере.

У деценији иза нас најчешће постављано питање је: колико је мода данас оригинална, а колико је она узимање најбољег из претходних периода?

По угледу на Ким Кардашијан, девојке поново носе давилице и ципеле са провидном штиклком. Плиш и чипка? Кожа и свила? Све је дозвољено, правила нема.

Шетња Јадраном

Након успешно завршене прве године студија, окренуо сам поглед у своју прошлост и схватио да нисам нигде путовао годину дана. Да бих одахнуо од свих обавеза који ми живот намеће, отишао сам на кратко путовање дуж Јадранске обале и обишао уздуж и попреко Боку которску, северну Албанију, Херцеговину, и још по нешто...

Ове фотографије је моје око ухватило, а телефон забележио.

Црна Гора

Игало

Манастир Острог

Котор

Которски бедеми

Уживање након пењања до врха Которске тврђаве

Пераст

Будва-Споменик Балерина и поглед на Стари град

Шпиљар

Албанија

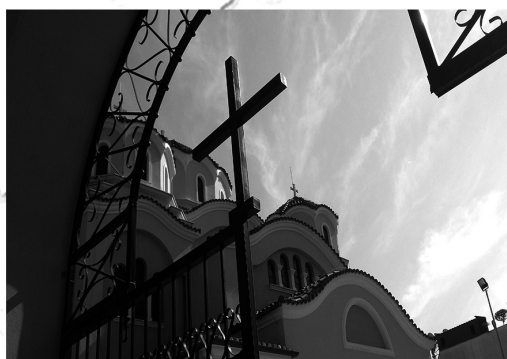
Поглед на реку Дрим

Пут до тврђаве Розафе

Центар Скадра

Православна црква у Скадру

Босна и Херцеговина

Џамија у Скадру

Католичка црква у Скадру

Требиње, Херцеговачка Грачаница

Фоча, Сахат кула

Фотографије:
Давид Радановић
Написао:
Давид Радановић

НОВОГОДИШЊИ ГРАД

Аутока: Марија Чанковић

Слика Београда уочи празника је стресна, све врви од људи, гужве, а градски превоз готово да се и не помиче, па се већина путника одлучује да напусти превоз и настави пешке. Велики паркинг код Бувљака на Новом Београду последњих дана децембра у вечерњим сатима је „место младости“. Омладина, углавном студенти који су одлучили да 2017. годину дочекају изван граница Србије, запутили су се у престоницу Пољске – Краков.

Аутобуси пуни младог света крећу ка Новом Саду где је прва пауза како би се путовању придружили и студенти из овог града, а потом и из Суботице. Једини гранични прелаз који ова колона аутобуса прелази је између Србије и Мађарске, а ту почиње и прва, а можда и једна од најбољих журки током овог путовања. С обзиром на то да је испред нас чак двадесет аутобуса, а да мађарски цариници проверавају сваког путника понаособ, чекање од седам и по сати било је очекивано. Шта радити све то време? Ко би да губи време спавајући поред толиког друштва? Скоро сви путници напуштају аутобусе и излазе да би се придружили екипама из других аутобуса. Много студената игра уз звукове најпознатијег српског Ужичког кола, захваљујући бежичним звучницима, упркос хладноћи од које „уши опадају“. За загревање је задужена слатка медовача, па се хладан ваздух лако превазилази. Свако ко је са стране посматрао све ово одмах је могао да закључи да су ти весели људи Срби, па и да се придружи. За нас који играмо коло и из свег гласа певамо препознатљиве српске песме, хладни ваздух из уста не представља препреку, а минус је успешно прешао у плус. Седам и по сати чекања пролази као непуних сат времена. Шта ти је младост!

После границе, певање и играње наставља се у аутобусу. Различити гласови и песме се преплићу. Кроз Мађарску и Словачку стижемо у Краков.

На улазу у Краков приказ је диван. Прелепа огромна Висла и дворца на брду Вавел најпрепознатљивија су обележја овог јединственог града.

Смештај у центру града омогућава нам да свуда брзо стигнемо. Сваки дан и сваки пут био је као први, увек смо откривали нешто ново и другачије. Раскошан дворца на врху брда заштитни је знак овог студентског града. Цигле и мешавина старих грађевинских стилова одликују дворца и друге аутентичне грађевине у Кракову. Поглед са Вавела на Вислу сличан је погледу са Калемегдана на Ушће, а око Вавела највише је водича са заставицама које су бројни туристи пратили. Немач-

ки, италијански, словеначки само су неки од језика који се могу чути, а наш језик чуо се свуда, у ресторанима, млечним баровима, главним улицама, маркетима, продавницама, градском превозу. Могли сте да стекнете утисак да се налазите у неком новом српском граду, да сте ви домаћин, а остали туристи.

Краков се разликује се од свих европских градова које сам до сад обишла, а било их је довољно да могу да уочим јединственост овог града на Висли. Иако има око 750 хиљада становника, Краков је врло лак за сналажење. Нема булеvara који се простиру у недоглед, већ су углавном краће улице, а коришћење градског превоза је исто тако једноставно. На свакој станици налази се електронска табла на којој је приказан тачан број минута за који превоз стиже на ту станицу. Трамваји иду по средини улице, где су и станице.

Око огромног главног трга Рунек Гловну налази се неколико улица, а сам трг који је димензија 200 x 200 м представља највећи трг у целој Европи. Трг окружују старе камене куће које Пољаци зову „камиенице“, а најпознатија црква на тргу је Црква Свете Марије из XIV века. Дуж средине Рунек Гловну налазе се бројне тезге, штандови и кућице на којима трговци продају традиционална пољска јела, међу којима су најпознатије запјеканке – препечени хлеб са машћу и жељеним прилозима. Осим њих, у понуди су и кобасице, купус, ражњићи. Поред тезги налазе се дрвени столови са карираним стољњацима, те бројни туристи у овим специјалитетима уживају напољу, а хладноћу побеђују куваним вином.

Сваки дан је предвиђен за факултативне излете, а Рудник соли, Јеврејска четврт и Аушвиц незаобилазни су део путовања у Краков. Аушвиц је био највећи концентрациони логор за време Другог светског рата. Према мишљењу многих, и у историји човечанства. На свега сат времена вожње од Кракова, града препуног живота, младости, студената, долазимо до места смрти, најгоре могуће смрти. Хладан ваздух и ветар стварају и хладну атмосферу. Ветар пробија јакне, капе, шалове, као да осећате хладноћу у костима и као да се крв следила. Онда угледате добро познат приказ из филмова о Дру-

гом светском рату. Много цигластих кућица, наизглед истих. Фотографије заробљеника са бројевима у црно-белим пругастим кошуљама налазе се свуда по зидовима. Обријане женске главе на њима. Призори из логора: неухрањени људи, избачене кости, упала лица. Због свега што се на тлу Аушвица догодило, овај музејски простор треба посетити – да не бисмо заборавили на каква нечовештва су спремни сви људи под утицајем лоших политичких идеја. Вратили смо се у град тешки за то важно искуство.

Иако Краков важи за град у којем је веома хладно, ове године то није био случај. Свих пет дана колико смо тамо провели били су сунчани, а температура уобичајена за то доба године. Било је топлије него у Београду.

На тргу и главним улицама кочије су једино превозно средство. Старе беле кочије и коњи скроз бели или са шараме вуку за собом прелепе краљевске кочије, а звук копита стално се чује.

У улицама око трга, осим бутика које можете видети у скоро свим европским градовима, налазе се и дисконти пића са познатом пољском водком „Жубровком“. Од хране у понуди је и кебаб, нешто попут гираса, али Пољаци имају специфичне прилоге, углавном љуте и са много лука. Кебаб је показатељ отворености пољске

заједнице за интернационално јер је кебаб, зна се, традиционално дошао са Блиског Истока. Кебаб се може купити на сваком углу и у сваком ресторану, а за Краков су специфични и такозвани Млечни барови који изгледом врло подсећају на наше студентске мензе. У Млечним баровима се могу купити комплетни оброци за мале паре, а сваки дан је у понуди „јело дана“ које подразумева супу (чорбу), главно јело и салату и кошта око пет евра, односно 15 злота, који су национална валута Пољске. И у овим баровима најбројнији били су српски туристи. Мирис хране осећао се свуда, али ипак је многим недостигао лешковачки роштиљ, пршута, кајмак и сир.

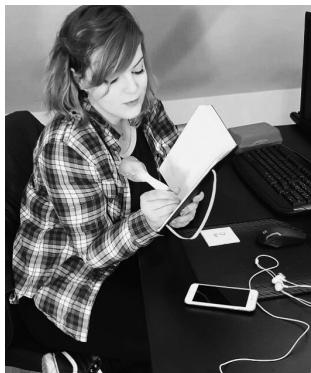

Интервју са илустраторком Андријаном Вешковић „МУЗИКА ЈЕ КРИВА ЗА МОЈ СТИЛ“

Углавном знам шта сам изабрала за себе и, ако неко хоће да се прикључи, бићу срећна

Ауторка: Сандра Јовићевић

Двадесетчетворогодишња илустраторка и оснивач пројекта „Црткамо“ Андријана Вешковић, познатија по свом псеудониму Zombijana Bones, говори за „Политиколог“ о томе колико је тешко младим уметницима да своју интелектуалну својину заштите на интернету, како је успела да од свог рада створи бренд и шта је највише инспирише у стваралачком процесу.

Биографија

Андријана Вешковић је дипломирала на Факултету за визуелне уметности Универзитета „Медитеран“ у Подгорици, на смеру Дизајн визуелних комуникација. По завршеним студијама, радила је на неколико пројеката који су имали великог одзива у јавности: „Зомбијана црта твитер“, „Црткамо“, „Следеће стајалиште“ и „Паук Душан“. До сада је имала петнаест изложби у Србији и суседним земљама и објавила више од 600 илустрација.

У Србији и региону, упркос постојању Закона о ауторским правима, ауторска права уметника и новинара и даље су лоше заштићена. Како се суочавате са овим проблемом?

Увек има неко ко ће узети моју илустрацију и поставити је без потписа. Више пута ми стигну слике да је неко чак одштампао то и на мајици, иако их и ја сама штампам. Увек замолим ту особу да то не ради и до сада је то било довољно. Када не буде, онда ћу да смислим шта ћу.

Ваши цртежи су специфични и лако препознатљиви. Како је текао процес изградње личног печата?

Процес и даље није готов. Мој стил се мијења из дана у дан, сваки дан волим да испробавам нешто ново, тако да процес и даље траје. Ако стил не би напредовао или се уопште не би мијењао, за мене би то био проблем. Немам објективан угао посматрања, тако да не знам колико је мој стил уникатан, мени изгледа као да није.

Колико је тешко младој особи да се истакне на домаћој сцени?

Ништа није тешко ако хоћеш да радиш. Ако нећеш да радиш и само гледаш друге како раде, онда је баш све тешко.

Од свог имена сте створили успешан бренд, те сада се могу набавити и ствари са вашим илустрацијама и потписом. Када сте одлучили да покренете своју линију мајица?

Нашла сам штампарију која добро обавља посао, а такође има и добре људе. Сарађујемо већ три године.

Straight Edge

Straight Edge (понекад скраћено sXe или означено XXX или само X) је субкултура хардкор панка, чији следбеници се суздржавају од употребе алкохола, дувана и других стимулативних супстанци, што је реакција на експесе панк субкултуре. Неки то проширују и на уздржавање од промискуитетног секса, вегетаријански или вегански начин исхране и кофеин или лекове. Термин Straight Edge је усвојен од 1981, због песме *Straight Edge* коју је објавио панк бенд Minor Threat.

Код сваке реализације је битно наћи добре сараднике, после је све лако.

Колико често се сусрећете са негативним коментарима у вези са својим радовима?

Ретко. Раније је било пецања које ме је иритирало, али некако ми сад те ствари нису ни битне. Ако се не коме не свиђа то што радим, то је ОК, тако и треба, не може свима да се свиђа. Та особа неће доћи на моју изложбу, неће лајковати моје постове и то је све. Увек ћу се фокусирати прво на људе који воле ово што радим и сви можемо да наставимо са својим животима.

Колико музика служи као инспирација за цртеже, с обзиром на то сте наклоњени панку и струјама алтернативне музике?

Потпуно. Никад се нисам бавила музиком, али ми баш помаже код свега креативног што радим. Обично, кад људи сазнају коју музику слушам, не могу баш да вјерују у то, али и то је у реду.

Који су извођачи највише имали утицаја на вас као особу и уметницу?

Има их више, али бих издвојила Have Heart, зато што ми је омиљени бенд на свијету, и Shelter, зато што је један од ријетких бендова после којег сам почела да размишљам другачије, стварно.

Како се борити са друштвеним притиском када се идентификујеш са покретом који још није добио већег одзива у региону?

Веганство ми је битно, али ми је *straight edge* још битнији. Обоје се доста провлачи кроз моје цртеже, често и кроз шалу, па људи не вјерују да сам sXe или веган. Кад је реч о томе како људи реагују на то што сам *straight edge* и веган, то је већ индивидуално. Углавном сам у секти или јако досадна, па сам зато *straight edge*, а веган сам због моде и зато што сам у секти и јако досадна. Ја сам раније стално говорила да никад никог нећу тјерати да буде ни једно ни друго, али пошто ми људи досађују и без мог наговарања на неке боље одлуке у животу, онда ћу и ја да смарам. Углавном, знам шта сам изабрала за себе и, ако неко хоће да се прикључи, бићу срећна, али ако неће и то је ОК, не можемо сви у исто да вјерујемо.

Студирање у иностранству ПРЕКО БАРЕ ДО ПАРЕ

Искуства српских студената у иностранству

Сваком од нас је блицнуло у глави „ово само код нас има, тамо негде је боље“. Та визија бољег студентског статуса „тамо негде“, чини се, провирује из сваке пукотине на катедри Амфитеатара. Јесте ли? Или је то само звоцање после неположеног испита којим се тешимо? За **Политиколог** о својим искуствима причају два студента која су искусила чари „студентовања“ преко, Јована Биочанин и А. Б. (који је желео да стане анониман).

Због чега сте се осећали као странци, а због чега сте се осећали као код куће?

Јована: За време студирања у Америци, као странац сам се осећала највише због језика јер, иако сам добро знала енглески, увек су могли на основу мог акцента да открију да нисам из Америке. С друге стране, осећала сам се и као код куће јер су сви били веома љубазни и пријатни према мени, нарочито тренер која нам је свима била као друга мајка. Много ми је значило и то што су моје колегинице биле у истим околностима као и ја, дошле из далеке земље у потрази за нечим бољим, па ми је било много лакше да се прилагодим.

А: Осећао сам се као странац зато што је менталитет људи изразито другачији. Начин на који они функционишу и чак и начин на који склапају пријатељства је другачији него овде. Осећао сам се као код куће у тренуцима када бих проводио време са људима који су обично били из Источне Европе, Словени, који имају сличан менталитет као и ми и када би у неким околностима реаговали исто као што би неко од мојих пријатеља овде реаговао.

Да ли сте се осетили дискриминисано, на било који начин?

А: У Британији је незгодно наћи посао ако ниси из ЕУ. У тим случајевима, много мојих другара који су и способнији од мене не би добијали неке послове као последица тога што немају одговарајући пасош. У смислу да ме је околина дискриминисала, то не. Мени се никад није десило да сам се осећао дискриминисан, а професори на то гледају потпуно независно од тога одакле си.

Колико су мишљења наше околине тачна у вези са западноевропским начином живота?

Јована: Занимљиво је колико сви ми, па и ја, живимо у заблуди да је Америка „обећана земља“. Међутим, то баш и није тако. Имала сам прилику да боравим у једној породици и ту сам се много изненадила. Начин живота у таквој породици је потпуно различит од начина живота код нас. Они немају одређено време за оброке, нити имају навику да једу заједно. Једе кад ко стигне и то углавном брзу храну јер не кувају. Изненадила ме је и ситуација у породици моје другарице, чија је сестра имала двоје деце с различитим момцима, проблема са дрогом, а родитељи као да на то нису обраћали много пажње, већ се на све то, донекле, гледа као на нешто уобичајено, на шта сам се ја згрозила. С друге стране, студенти имају могућност да истовремено студирају и професионално се баве спортом. Професори цене студенте спортисте, подржавају их, прате њихове утакмице. Код нас спој професионалног бављења спортом и студирања није могућ.

А: Као у већини западних држава, они који имају статусни симбол континуирано су у вишој класи друштва, ти људи стварно јесу цивилизовани. Али то схватање да је такав просечни Британац... није ништа драстично већи господин од оног класичног Србина. Највише ме је згрозило то до које мере су они расисти, нарочито према Црнцима. То ме је баш непријатно изненадило. А пријатно ме је изненадило, ма колико год они били такви, систем се

Ауторке: Селена Филиповић и Марија Чанковић

Ангажовање професора са студентима.

А: Много пријатеља који овде студирају говоре ми да се професори уопште не занимају за студента, док тамо је систем такав да они су обавези да сваке недеље имају сат времена консултације на које се можеш пријавити преко мејла и закажеш термин. Можете чак и да причате о стварима које нису у вези са предметом. Ако те занима нека ствар на којој тај професор ради, неки његов пројекат или тако нешто, можете да причате о томе.

стварно никад не крши. На пример, тамо ти се никад неће десити да ти неко улети преко реда или слично.

Какав је статус студента? Које су то бенефиције, могућности?

Јована: Код њих школарине прескупе и нису сви у могућности да студирају. Међутим, студенти могу добити стипендије као спортисти. Осим тога, у оквиру кампуса се налазе домови у којима студенти живе и лепо су опремљени. Спортисти имају привилегије у односу на друге студенте, у смислу да могу изостајати са часова због турнира и утакмица, а касније све то у договору са професором надокнадити.

А: Бенефиција ми је та да сам био у амбициозном окружењу. То је и мене натерало да постанем амбициознији, што повлачи и друге ствари.

Колико се инсистира на ваннаставним активностима?

Јована: Оно по чему се наше и њихово школство разликују је што у Америци много цене праксе и волонтирање. Када је о спортистима реч, они углавном цео летњи распуст, који код њих траје за време јуна, јула и августа, проводе у летњим школама и камповима и то се вреднује.

А: Постоји мноштво друштава за људе са сличним интересовањима, од друштва економиста до неких најнеобичнијих ствари, као нпр. друштво људи који играју квидич (не шалим се!). Што се тиче тих ваннаставних ствари, јако су добри и било који спорт који ти падне на памет можеш да играш. Ја сам, на пример, играо ватерполо, који је у Британији популаран као овде боћање. Моја ватерполо екипа је ушла међу топ 8 екипа на факултету по успесима и могли смо да идемо на масаже, чланарина у теретани нам је била преполовљена. Студенти се баве тиме јер код послодаваца то је велики плус. Тако виде да си ти свестрана личност, да си организован и те ствари су на цени.

Повратак за Србију

Јована се вратила у Србију да настави школовање. „Одабрала сам колеџ који има јаку одбојку, високо је рангиран па је тренер вршио велики притисак на нас. Тренинзи су трајали по пет сати дневно и било је много напорно. Школа је у мом случају била баш лака, што је било обрнуто

од онога што сам тражила. Иако сам могла да се преместим негде другде, више нисам имала жељу за тим па сам одлучила да школовање наставим у Србији. Није живот у Америци оно што гледамо на филмовима, нити је оно о чему сам маштала. Ипак је овде много боље него што можемо да замислимо.“

Бруцошки дани

ХОДНИЦИМА НОВОГ ЖИВОТА

Отварам стаклена врата ФПН-а,
улазим у зграду и тог тренутка
постајем свесна да сам студент

Ауторка: Јелена Башић

Има ли срећнијег детета на свету од матуранта који је успео да се упише на факултет? Сигурна сам да ће се сваки будући бруцоши сагласити да нема. Пристижу похвале са свих страна, а ви се као стидљиво насмешите и скоро да вам постане непријатно од толиког одушевљења. „Бакина паметница“, па наравно, како и да не мислите да сте посисали сва знања овог света када су баш сви знали да ви то можете и баш нико није сумњао у вас. Званично сам се уписала на студије, узела индекс и то безбрижно лето је могло да почне. А учење?

Ко ће сада да троши време и живце размишљајући о томе, одмор и забава боље звуче. Кажу да све што је лепо кратко траје. Та реченица би најтачније описала и овај мој летњи распуст.

Пролазио је дан за даном док није дошао и онај „судњи“. Спаковала сам све што је могло да стане у неколико кофера и кренула у нешто ново и мени потпуно непознато. Та два сата путовања од Крушевца до Београда као да су ме цепала на два дела. Ону знатижељну мене која би додавала гас док тата вози само да види како ће све то изгледати и ону емотивну мене која би и гуме бушила само да што дуже остане са породицом и пријатељима. За Београд често говорим да је велики град који пружа велике могућности. Али, људи, зашто ми нико није говорио о великим гужвама, великим редовима и великим променама? Са свим тим сам морала да се суочим сама, и то баш тог дана када сам кренула на факултет и када је почела та „романса“ између ФПН-а и мене.

Само што сам изашла из стана и кренула ка факултету, наметнуо се и први проблем звани градски превоз. Ипак није била погрешна моја одлука да кренем два сата раније, с обзиром на то да сам првих пола сата провела на погрешној станици. Када сам коначно нашла станицу и ушла у прави аутобус, истог момента сам добила жељу да изађем из њега. Али ни сва та гужва, гурање и гажење нису успели да скину осмех са мог лица. Осмех који је потврђивао да не могу ни да наслутим озбиљност свега и моју неупућеност.

Отварам стаклена врата ФПН-а, улазим у зграду и тог тренутка постајем свесна да сам студент. Након тог свечаног предавања и упознавања са факултетом, уследила су и она редовна. Непозната лица око мене, непознати професори и толико непознатих појмова.

Јесам ли ја дорасла овоме?

Колико је само пута ово питање прошетало мојим мислима! Једина ствар у коју сам била и остала сигурна јесте да желим и да ћу бити новинар. Та одлука ми је помагала да устанем рано за предавања и када ми се ужасно спавало, да останем до касно да читам Платона (више пута у целости) иако је на ТВ-у моја омиљена серија и наставим да радим све како бих остала доследна тој својој најважнијој одлуци до сада. Неко је поменуо колоквијум и већ ме је прошла језа. Још увек нисам ни сигурна шта је то тачно, али ми делује тако страшно.

Временом је постало јасније да нам остаје све мање времена за толики број страна. Један уџбеник у средњој школи је садржио двеста до триста страна и учи се целе године, а сада... то је само делић предиспитних обавеза. Требало ми је времена да се навикнем на све те промене, да организујем своје време и утрошим га на најпродуктивнији начин. Ни сада, после мало више од два месеца, не могу рећи да сам се потпуно навикла. Свесна сам само да сам на добром путу који води томе. Јер када схватите да немате времена да размишљате да ли ви то можете, већ почнете да радите на томе, биће вам јасно да можете.

Одлив мозга

АДИО, СРБИЈО!

Ауторка:
Александра Милутиновић

Због лоших околности у земљи, све већи број младих по завршетку студија напушта Србију у потрази за бољим животом. Протеклих деценија у Србији, некадашњи стил живота после факултета се знатно променио. По последњем испиту и добијене дипломе коју сви од уписа на факултет жељно чекају, свршени дипломци трче главом без обзира. Циљ њиховог маратона у којем једни друге повремено саплићу, јер какви би то били Срби да једни друге не ометају, није Биро. Зашто би уопште ишли тамо кад се већ зна да посла нема ако немају чланску карту странке на власти? До последњег даха млади стручњаци трче ка аеродрому, аутобуској или железничкој станици, зависно од тога у коју земљу беже.

Очигледно је да Србија не зна да цени оно што има те увози туђу памет, док своју расипа на све стране. У земљи у којој се неко роди, живи, студира, посао може једино да добије по принципу – дај који евро да те прогурам као брата/сестру од тетке, а можда парице случајно залутају, па ни тад. Наравно да се све смучи онима који гуле лактове поред књига најмање шеснаест година да би њихово радно место добила нека кварцована, испеглана, силиконска намигуша која не зна да склопи неколико сложених реченица, а на питање ко је Платон јасно одговара – политичар.

Челници се све више жале како губимо велике стручњаке, али, побогу, због чега кад је срамота колико нам добро иде? Можда одговор лежи у ономе што је председник Николић изјавио. Можда млади не би желели да оду да их испред факултета не вребају „ловци на главе“ који им нуде боље услове студирања и живота ван Србије, те срдечно препоручује амбасадорима да некако ургирају да се студентима из Србије не дају визе и забрани улазак у поједине земље. Можда да се издвоје средстава и омогући људима да раде, а не да им се забрањује да помоле главу ван границе? Ипак сувише поштен начин за решење проблема.

Док се чека велелепни Београд на води, „његова преваходност“ кује планове како да задржи младе у земљи Србији. Можда нико у Србији нема ту визију која је у његовој свезнајућој глави. Па побогу, Београд на води ће запослити толико људи. Вероватно ће доктори бити ти који ће одржавати хигијену у симболу будућности Београда, а професори ће упућивати где неучи људи у џиповима треба да паркирају своје машине. Не може се рећи да план није бајан, сви ће имати радна места, а одлив ће бити смањен. Ипак ће постојати још по која будала којој се неће свидети то што премијер ради, па ће желети да види света и ради свој посао у иностранству и буде плаћена колико ради, а не да живи у модерној Србији. Мада, ко још увек жели да ради свој посао и живи од свог поштењеног рада? Само луд човек.

Интервју са Зорицом Ђурић

„НА КРАЈУ ПУСТИЊЕ УВЕК МОГУ ДА ПРОНАЂЕМ ЦВЕТ“

Имала сам малигни тумор, када сам сазнала, није ми било свеједно. Затим сам себи рекла: Шта може мали тумор овако великој жени?

Ауторка: Слађана Недељковић

У соби од 5м² на трећем спрату Факултета политичких наука, своје паузе од рада проводи особа коју студенти сматрају најведријом особом факултета. Спремачица Зорица Ђурић, иначе еконимиста за туризам по струци, за часопис Политиколог говори о данима свог студирања, поезији и животу.

Студент сте из провинције (из Пријепоља), како је изгледао сам долазак у Београд?

Београд сам волела и пре самог доласка. Више пута сам као члан Савеза писаца аматера тадашње Југославије долазила у главни град. Све то је кренуло још од петог разреда, нисам могла да замислим свој живот, а да не студирам.

Будући да сте били члан Савеза писаца аматера Југославије, какво је било ваше то искуство?

Добила сам много награда и у својој општини. Увек сам учествовала на такмичењу рецитатора, на многим литерарним конкурсима, на Лимским вечерима поезије. Активно сам писала од четвртог разреда.

Откуд инспирација за писање?

Одувек сам волела да читам и пишем, али то није дошло тек тако. Мој ујак има много објављених књига, деда је професор историје. Моја мајка је много читала и имала дар за писање, који сам наследила од ње. Испуњава ме када сваког дана нешто прочитам... Ако не преко дана, онда макар пред спавање. Волим када је дело прожето научном фантастиком, волим и поезију, лепе приче. Дан ми није испуњен уколико нешто нисам прочитала.

Када је реч о инспирацији тиче, највећа је била у мојим тешким данима. Као и сви, тако сам и ја патила због љубави. Писала сам у превозу, речи смишљала док шетам.

С обзиром на то да сте написали много песама, коју бисте издвојили као најдражу?

Има их много, неке сам чак и заборавила... Али, ево, издвојићу један стих из песме „Бити велики“.

*Јутро је велико само после велике ноћи,
Сунце је велико само после велике кише,
Љубав је велика само после велике патње,
Човек је велики само кад воли.*

Да ли сте некада покушали да издате књигу?

Нисам, за то никада није било ни времена ни новца, али то не значи да нећу објавити оно што сам написала и не зависи само од мене.

Као студент из провинције живели сте у дому. Какав је домски живот био у то време?

Студењак је тада био град у малом. Имали смо позориште, биоскоп, мензу, продавнице. Постојао је ресторан са дивним виршлама, чак и колачима. Сваки дан је имао нову драж, у дому су били студенти из целе СФРЈ. Могли смо да спавамо на клупи, нико нас не би дирао. Било је друго време, већа слобода, студентски живот је самим тим био леп. Постојале су бесплатне улазнице за позориште и биоскоп. Била сам пуна елана, излазила, киша или ветар нису били проблем. Проблеми које сам имала тада нису били велики. Сада видим колико је лупање клопама смешно у односу на ово сада.

Како се будућност коју сте прижељкивали уклапа у садашњи живот?

Тада сам хтела да студирам књижевност, али је број студената које су примали био мали. Исто је важило и за психологију. Најзад, одлучила сам се за Вишу туристичку, пошто је тих година туризам био у успону. Мислила сам да сви чекају да дипломирам како би ме запослили, али ето, ни дан данас немам дан радног стажа у својој струци. Трудила сам се и покушавала да пронађем посао који волим, али ето, до тога није дошло. На то је утицало много фактора, срећа, познавање одређених људи и препоруке.

Како је почео ваш посао на Факултету политичких наука?

Оно што сам током свог образовања научила нисам имала прилику да искажем, за такве послове никада није било довољно места. Мој муж је радио на пријавници, факултету је била потребна спремачица. Пре тога сам радила у разним пекарама, продавницама, без слободног дана. На неки начин, видела сам шансу, односно, гајила наду да ћу се мало померити на друштвеној лествици. Међутим, ни до данашњег дана то се није десило.

Колико је то што сте преквалификовани за посао који обављате утицало на ваш однос према послу?

Није утицало никако... Све што радим треба да тежи перфекцији. Ово је посао као и сваки други, није он крив што сам преквалификована за њега.

Имате добар однос са студентима и професорима. Памтите ли неки комплимент?

Обично ми говоре да сам „краљица“ и „царица“, тим новим речником, а често и да сам ведро и насмејана. Диван је осећај када дођете на факултет, а увек вам неки студент приђе и пита вас да ли сте добро. То ми је доказ да овде нисам само запослени, већ да други виде у мени и нешто више.

Кажу да се искуство стиче с годинама, какво је ваше?

Све тече онако како мора. Била сам подстанар, морала сам да радим најтеже физичке послове, то се сада одражава и на здравствено стање. Имала сам малигни тумор, када сам сазнала, није ми било свеједно. Затим сам себи рекла: „Шта може мали тумор овако великој жени?“ На крају пустиње увек могу да пронађем цвет, онај бели који асоцира на чистоту душе. Чак и у једном суморном дану, без сунца и пустом пољу, увек видим тај бели цвет, исто тако сматрам да за све проблеме постоји решење.

Никола П. студент

ПАЗИ КАКО ШЕТАШ, У СУСРЕТ ТИ ИДЕ МАЛОЛЕТНИК

Младић му прилази, вади нож и сече га њиме у пределу чела. После неколико секунди крв се слива низ Николино лице

Ауторка: Александра Милутиновић

Нишавски кеј, све врви од гласова младих, смех, разговори, песма, звуци гитаре улепшавају још један петак увече. Никола П., студент друге године Филолошког факултета у Београду, шета са својим пријатељима омиљеним делом свог родног Ниша. Кејом им у сусрет иде бројнија група младића. Један од њих својим раменом удара Николиног друга о раме, ударени момак се уз извињење благо осмехује и читава група наставља даље. Смех постаје гласан, Николино друштво ужива у овој летњој вечери, али љутити младић се брзим корацима враћа групи којој припада Никола. „Шта се ти мени смејеш? Знаш ли ти коме се смејеш? Кога си закачио? Хоћеш да те пребијем овде?“ Пролама се снажна вика, бес у љутом младићу почиње да кључа. „Има нож“, врисак девојака које су биле са Николом надјачава звук гитаре која постаје нема.

Окреће се око себе, несвестан шта се збива, гледа другарице како беже. „Шта ме гледаш? ‘Ајде, губи се одавде“. Тик уз Николино лице налази се љути младић. Прилично нижи и изгледом доста млађи од њега, побеснели младић постаје све агресивнији. Никола мирним тоном одговара, али младић му све више приближава. „Зашто да се губим?“

Крв почиње да тече низ Николино лице. Због свог питања посечен је ножем у пределу чела. Крв се слива низ његову кошуљу и панталоне.

Све постаје мутно пред његовим очима, Никола остаје без свести на кратко време, али не пада на земљу. Иако повређен, држећи руку на челу које квари, тражи своје другове. Један од њих у крви лежи на земљи, док седморица младића стоје над њим и и

У просеку, око 5.000 малолетника изврши око 7.500 кривичних дела годишње, показују подаци МУП-а Србије. Углавном је реч о кривичним делима против имовине, односно о различитим врстама крађа, тешких крађа и разбојништава, али и физичким нападима који се често завршавају смртним исходом.

даље га туку. У том тренутку двојица опажају Николу, полазе ка њему. Покушај да побегне бар који метар даље је безнадежан, један од младића га сустиже и обара на земљу.

У непосредној близини стоји групица људи који воде свој разговор. Неколико метара даље седи пар на клупи, гледају у телефон. Два момка носе лименке пива и спуштају се ближе реци.

Једанаест убода у главу и три у тело задобија Николин друг. После више задобијених шутева и песница, дотрчава неколико момака и малолетници почињу да беже. Пребијени Николин друг лежи непомичан. У поцепаној крвавој кошуљи и фармеркама умазаним отисцима ципела, Никола устаје. Дезоријентисан покушава да позове Хитну помоћ.

Приликом доласка у болницу, студенту саопштавају да је његов друг у животној опасности. Особа са којом је до пре петнаест минута разговарао сада се бори за живот. Одлутао у мислима, Никола је сам у ходнику, његово лице све више поприма боју зида на који је наслонен. Лекар га хвата за подлактицу и уводи у ординацију, где му дијагностикује повреде главе које санира ушивањем већег броја шавова.

Николино посечено чело зараста, његов друг се оправља, а суђење малолетницима који су на слободи још није окончано због сталног изостајања тужиоца или једног од осумњичених.

Младић (16) надомак Смедерева избо је вршњака након свађе због девојке. Дечак стар 13 година нападнут је од стране дечака узраста 14 и 15 година и том приликом издоден ножем, а десетогодишњак надомак Прокупља ножем је убо мајку јер није хтела да му да сок.

Интервју са Соњом Сајзор

„БИЛА САМ ЗБУЊЕНА,
НИЈЕ МИ БИЛО ЈАСНО ШТА СЕ ДЕШАВА“

„Крила сам се испод капуљаче и качкета, јурила бициклом свуда, ћутала и стрпљиво чекала да се одселим у Београд“

Ауторка: *Сандра Јовићевић*

Соња Сајзор је двадесеттворогодишња трансродна визуелна уметница која посредством фотографије и онлајн изложби документује своју транзицију и значај друштвених мрежа за видљивост у јавности. За Политиколог говори о одрастању у малом месту, притисцима за потискивањем свог идентитета у средини и начинима на које је себе изградила као самоуверену особу.

Рођени сте у једном селу поред Шапца. Како је изгледало одрастање у малој средини?

У основној школи у свом селу била сам веома феминизирана као дечак и због тога су ме свакоднодневно малтретирани. Када сам се уписала у Гимназију у Шапцу, отишла сам међу нове људе и покушала сам, за почетак, да се понашам као мужевни стрејт дечак, да ме не би и тамо малтретирали, али је то трајало само прво полугодиште. После тога сам одустала јер је било стресно константно глумити и малтретирање се наставило. Све док нисам завршила средњу и побегла у Београд.

У ком моменту вам је било јасно да се не уклапате у калуп „нормалности“?

Одрасла сам као једино дете у породици и целом комшилуку. Нисам имала пријатеље. Била сам затворена у свом мехуру у којем је било у реду испробавати мамину одећу и играти се Барбикама. Сећам се да сам се једном играла Барбиком у дворишту у периоду када су се деца враћала из школе, пролазила је колона деце која су одједном почела да упире прстом у мене и да се смеју. Била сам збуњена и није ми било јасно шта се дешава. Мислим да је то био први тренутак када сам схватила да се оно што радим сматра неприхватљивим. Током целог детињства сам се трудила да сакријем све то што јесам да бих избегла насиље.

Каква је била реакција породице и пријатеља?

Нисам имала никаквих проблема. Одгајиле су ме мама и тетка (мамина сестра), које ме много воле. Што дубље залазим у транзицију, чини ми се да ме све више прихватају и воле, јер је све очигледније да ово заиста јесте исправан избор. Када је реч о пријатељима, окружујем се паметним и разумним људима и никада није доведено у питање да ли ме они прихватају или не. Заправо, радују се мојој транзицији.

На који начин се борити са насилничким понашањем вршњака и одраслих у средини у којој живимо?

Заиста не знам. Ја сам била константно малтретирана, али се нисам никада жалила, јер је мене било срамота што ми се то дешава. Трудила сам се да сакријем све, мада, моји професори су сазнали више пута за неке ствари које су се десиле и третирали су мене као проблематичну, иако сам ја била та коју су малтретирани. Сматрали су да сам проблематична јер сам сама крива што покушавам да скренем пажњу. Сазнали су више пута да деца намеравају да се окупе после школе да ме туку, да су ствари писане по Фејсбуку, па су ту дељени укори, полиција је била укључена... Крила сам се испод капуљаче и качкета, јурила бициклом свуда, јер сам се тако осећала сигурније, не могу да ме прате, не могу да ме ухвате, ћутала и стрпљиво чекала да се одселим у Београд.

Да ли сте имали икакву подршку у свом транзиционом периоду?

Имала сам разредну која се залагала за мене и није дозвољавала да ми ико прети. Међутим, са 18 година сам се исписала из школе не завршивши трећу годину и побегла први пут

у Београд, а када сам се вратила јер нисам успела да се снађем у Београду, нити да нађем посао са основном школом, требало је поново да се упишем у трећу годину и поновим је. Тада је дошла друга разредна, која је била хомофобична и која се трудила да ме избаци из школе. Давала ми је ужасне оцене, окривљивала мене за све што се деси у одељењу и смањивала мени оцену из владања за туђе несташлуке.

Када би требало да издвојите једну околност која је за Вас била најтрауматичнија у вези са страхом за безбедност, коју бисте описали?

Живела сам у малом селу, сви су знали где живим и прозор ми је био окренут ка улици и удаљен један метар од неасфалтиране улице. Најтрауматичније је било када су ми деца лупала прозоре камењем. Светло је увек морало

бити искључено да не бих скретала пажњу. Најгоре ми је било када ми камен улети у собу док спавам и тргне ме из сна. Језив осећај.

За разлику од већине трансродних особа које се повуку у себе и покушају да буду што неприметније, Ви сте одабрали другачији приступ. Како сте градили самопоуздање?

Самопоуздање сам градила тако што сам покушавала да се дистанцирам од себе, да размишљам о својим поступцима, свом раду, себи; врло критички, али као да то нисам ја, већ неко према коме сам неутрална. Погледам неки свој наступ, прочитам неки свој интервју, али као да то нисам ја. Када схватим да сам ја та која је дала интервју и створила уметничко дело, онда се осећам срећно.

Какав савет бисте дали људима који се налазе у сличним околностима?

Битно је да „опипате“ да ли вам је егзистенција угрожена, да ли би ваши родитељи, уколико вас они издржавају, или ваш послодавац, уколико зависите од запослења код њега, мислили да је у реду то што сте. Уколико родитељи не мисле тако, потрудите се да нађете посао и да зарадите довољно новца да можете да се издржавате пре него што им кажете, тј. да нађете други посао где би људи били либералнији према вама, пре него што дате отказ на старом на којем би вас можда малтретирали или отпустили уколико сазнају.

На београдској сцени важите за једну од најпрепознатљивијих особа. Како бисте описали своје почетке и узоре?

Док сам живела у Шапцу, трудила сам се да стичем контакте посредством интернета, а када сам се доселила у Београд, користила сам што сам за шанком у највећем клубу у Београду и што ми много људи пролази за вече. Моји велики узор у Београду су Ивана Рајић, са којом сам безброј пута радила, и Василије Вујовић – VASSO, са којим тек треба да сарађујем. Као млађа сам такође седела за компом и прелиставала Фејбук профил Марине Марковић, која ми је била феноменална и са којом сам желела да се дружим.

Нумерологија је важан мотив у Вашој каријери, с обзиром на то да изложба носи назив „Севен“. Каква је све симболика броја 7 за Вас?

Једног дана сам видела септаграм на интернету. Помислила сам да би био одличан лого за мене. Ја се стално шалим тако што демонизујем себе како сам зла, како сам вештица, како сам Сотона. Обрнути септаграм је нешто што подсећа на обрнути пентаграм, скреће пажњу, упечатљиво је, једноставно, а онда сам схватила да фотографије за изложбу представљају седам година рада и то се уклопило само од себе.

Репортажа:стопирање

СТОПОМ ПО СВЕТУ

Аутор: Селена Филиповић

Обићи свет без чекања на станици и чекирања карти. Ускакати у различите временске зоне са ранцем на леђима, док кофери остају код куће. Ићи за слободом без усмеравања водича или брошуре коју сте стиснули у џепу. И све то без пуног новчаника.

Притом, не мислим на локалне пијанице које витлају поред пута у жељи да их неко допреми кући (или помогне при лоцирању себе у времену и простору) или дама са јагуаром на себи. Говорим о ловцима на авантуре, који истражују свет према својим правилима и одређују свој темпо. Они упознају свет додиром, гледајући у зеницу непознату културу, читајући јој душу. Казалке им не мере време, већ задовољство новог сазнања.

Страх

Помисао да сама стојим поред пута, са подигнутим палцем и улазим у кола са непознатима, рађа жмарце. Ту су сцене из филма *Петак 13-и* или секира сакривена испод седишта. Сведоци смо данашњице где се монструозне ствари дешавају готово испред кућног прага, а камоли тамо далеко негде... у непознатом. Марија, студенткиња из Црне Горе, делила је мишљење са мном пре свог првог „стопа“. Стопирала је по Турској на студентској размени са још пет студента, од који су већ неки имали искуства у оваквом начину путовања, а док су остали били тек „новорођенчад“. „На почетку сам била скептична према оваквом виду путовања, због разних предрасуда које на нашим просторима владају, а у исто вријеме приче једног познаника биле су врло интересантне“. Диого из Португалије тврди да је стопирање опасније по возача, него стопера „То није као да неки лудак чека стопера се тестером. Већа је вероватноћа да би стопер био тај лудак“. Ипак, то не подразумева да ову авантуру треба схватити олако. Треба предузети мере опреза, као што су записивање таблица, јављање пријатељима током пута и, оно што су готово сви стопери нагласили, веровати сопственом инстинкту. Највећа опасност јесте близак контакт са странцима. Или, заправо, једина опасност. „Ако ти инстинкт говори да на треба да уђеш у ауто – немој, макар сатима чекао следећи превоз“, рекла ми је саговорница. Џејми из Немачке каже да у већини случајева ће ти стати добри и пажљиви људи. „Они лоши ће само проћи поред тебе. Наравно, увек треба бити пажљив. Сагледај добро околности и процени. Веруј свом инстинкту. Али не треба судити књижи по корицама. Не носим оружје и верујем људима. До сад, било је све добро“.

Радозналост, забава... за багателу

Зашто би неко одлучио да посредством палца пропутује свет? Већином се почиње из радозналости. И примамљива је помисао да се једним десетодневним зимовањем на Копаонику може пропутовати готово пола континента. „Желео сам да путујем више и, уместо потрошених 100 евра за неколико дана, желео сам да овај новац искористим за цео месец“, каже ми Тиаго Фидалго. Уштеда новца му је била главни разлог због чега је почео да стопира. „Онда сам открио како је забавно путовати овако и много више упознавати људе. Више сам се осећао као номад, а не као туриста“. Стопирање је за неке начин живота. Свет се смањи и ушушка се на длан. Симпатична Украјинка Кристина не може да замисли свој живот без стопирања. „То је дивна прилика да испробаш себе и отвориш се ка новој култури. И овако ћеш лакше разумети локалце. Ниједна туристичка агенција ти не може организовати овако нешто. Сваки пут кад стопирам,

покажем свету да му верујем, да верујем у људе. Сваки пут кад дуго чекам превоз, осећам се бесно, али када се кола зауставе и покупе ме, срећна сам и захвална што ми је та особа доказала да су људи страва и да ме свет воли“. Кристина ми каже да се на овај начин бори против предрасуда и система, да доказује да је могуће путовати без новца и да можеш бити срећан без њега. Понекад се чини да свет туристи показује само атракције. Шта је са оним иза тог платна? Са темељима које су те атракције саградили, који негују њен сјај? Из меког кревета у неком хотелу са четири звездице мала је вероватноћа да ћеш осетити разлику у кафи у Шпанији и Вијетнаму. Јер хотели су стога форма. Али култура није. Она је слобода. Она је две кафе испод милион звездица, а не једна са четири. „Упознајеш људе који ти причају своје приче, деле своје гостопримство и увек ће те пратити авантуре. Забавно је пробудити се ујутру, не знајући где си, када ћеш или како стићи негде тог дана“, додао је Џејми, припремајући се за даљи пут по Мексику.

AC/DC и брза вожња

Мана оваквог начина путовања јесте да захтева много времена (говорим о месецима стопирања!). Ијан не препоручује ово ако немате много енергије или сте мирнији тип. „Стопирање је споро путовање. Али ја волим лаган и слободан живот“. Ипак, слушајући различите анегдоте, схватила сам да то „успорено“ време јесте чар, јер те не ограничава. А омогућава ти да га испуниш успоменама. Диого ми прича како је стопирао црни мерцедес из ког је трештала музика групе AC/DC. „Улазим унутра, а за воланом осамдесетогодишња жена пуши џоинт. Видевши да носим гитару, рекла ми је да свирам док она буде возила. Сада, ја свирам гитару, док она вози 200 км на сат, притом држећи волан коленима, лижући сладолед и пушећи џоинт“. Тако су путовали скоро 100 км. Кад су стигли до договореног места, госпођа га је замолила да се помоле. „То је трајало 15 минута. Кад сам изашао, стално сам постављао питање себи „шта се ово десило?“ Марија је имала прилику у Турској да се вози са са директором фабрике чоколаде и добили су врло скупе чоколаде на поклон. „У детињству и младости био је веома сиромашан, па је и сам стопирао, али из потребе, не као ми, па смо му вратили неке успомене“. Понекад постоји језичка баријера, па пут прође у тишини. Или возач постави неугодно питање „Најнепријатније ми је било кад је возач питао за секс. Одбио сам и наставили смо пут нормално“, открио ми је Тиаго.

Кинески филозоф Лао Џе рекао је: „Добар путник нема фиксне планове... и не жури да стигне“. Баш као и стопери.

ЗАНИМЉИВЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

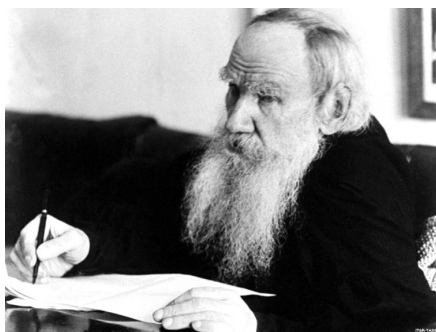
- Роуз Кенеди – мајка Џона Фицџералда Кенедија, надживела је своје четворо деце, свог мужа, три унука, три зета, и Жаклину Кенеди. Живела је сто четири године.

- Током Другог светског рата постојао је пас по имену Гарнер који је двадесет минута пре напада јапанских авиона упозорио становнике једне аустралијске ва-рошице и омогућио им да преживе.
- Сан пужева може да траје и до три године.

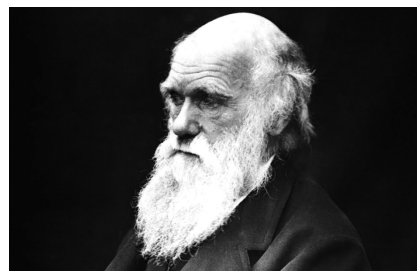
- Лав Толстој био је заговорник вегетаријанства. Његова тетка је једном тражила пилетину за вече-ру и, када је дошла до стола са храном, затекла је пиле завезано за столицу и сатару на столу.

- Најдужи забележен лет једне кокошке трајао је три-наест секунди.

- Чарлс Дарвин је појео сваку животињу коју је от-крио.

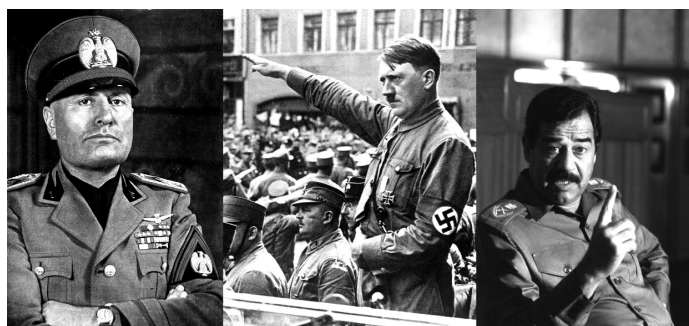
- Џеки Чен је једном приликом поломио дванаест це-ментних блокова држећи јаје у шасти, а да притом није поломио јаје.

- Када се завршио Други светски рат, Руси су толико славили да је цела Москва остала без вотке.

- Почетком двадесетог века постојала је група на-учника америчке владе која је покренула приватни вечерњи клуб у којем су јели само отровну храну. Документовали су своје болести како би убедили амерички Конгрес да донесе закон о регулисању хране. Назив ове групе био је „Отровна дружина“.
- Хитлер је као дете хтео да буде свештеник.
- Када би неко поставио огледало удаљено од Земље пола светлосне године, и када би у њега могло да се гледа телескопом, заправо бисмо гледали у про-шлост.
- Хитлер, Мусолини и Стаљин били су номиновани за Нобелову награду за мир.

ПОЕЗИЈА

Шанса

са умором поносни
након пожара бежимо далеко;
у пепелу се кријемо

по угашењу вечан ли пламен остаје
на кожи која кроз опекотине бриди
или се у неми траг претвара,
попут ожилжа тупог?

против своје воље ту где јесмо
стојимо ли снажнији, изнова запаљени
или оправдањима утеху хранимо
у пепелу ушушкани?

Игор Цијан

Путокази

Волео бих,
ако може
да ме уселите на главу сунцокрета.

Посадите ме међу семенке
и заборавите.

Уселићу се на те
најверније од свих
да заједно пратимо
њихово сунце;
уселићу се,
и почети да болим
њих
јер сам се на себе
скоро сасвим навикао.

Седећу и писати успаванке
за босоноге дечаке
док се одмарам
дуго и тихо
на туђим модрицама
јер су ове моје,
изгледа,
побелеле.

У тим пољима се
ципеле обувају само за ходање,
осмеси су само голи зуби
и срце се
само понекад,
чеше
нашим временом.

попут стене бачене у воду;
а на левој страни
стварност бива спржена
као искрен човек на јутарњем сунцу;
за рукав вуче ме
комад нечега
ситног и крхког, довољно снажног
да ме заглави у тренутак
и беспомоћног остави тамо
преко празнина речи празне записујем,
изгладане попут коске
које ће ме, надам се
временом напуштеног напустити
и опседати жртву другу;
а моји ће искрзани прсти
тада нечујно
кидати гитарине зарђале струне
у ритму заборава
комада нечега

Александар Станић Шкодрић

Комад нечега

попут леденице заривене
под кожу
немирне мисли о немирима
често ме запеку
за рукав вуче ме
комад нечега
ситног и крхког, довољно снажног
да ме заглави у тренутак
и беспомоћног остави тамо
осврћем се
и десно од мене
жеља за останком,
бекством и доласком

потонула, тоне дубље
попут стене бачене у воду;
а на левој страни
стварност бива спржена
као искрен човек на јутарњем сунцу;
за рукав вуче ме
комад нечега
ситног и крхког, довољно снажног
да ме заглави у тренутак
и беспомоћног остави тамо
преко празнина речи празне записујем,
изгледане попут коске
које ће ме, надам се
временом напуштеног напустити
и опседати жртву другу;
а моји ће искрзани прсти
тада нечујно
кидати гитарине зарђале струне
у ритму заборава
комада нечега

Игор Цијан

Ноћна птица

На груди сам те привила, ноћна птицо,
Да ми се у ноћи не одметнеш
И пре него што прекривена тамом
нестанеш,
Још једном ми се,
Како само ти знаш,
Са болом у срцу,
И крилу,
Насмејеш.

Ја одузех ти слободу, ноћна птицо,
Исчупах срце,
Превих крило
И као да ништа није било,
Кавез ти справих
На грудима својим.
И тада, нагло,
Престах да се бојим.

Престах да се бојим да волим,
Да постојим...
Престах дане и месеце да бројим.

Ја бројах само трене, ноћна птицо,
Трене у ноћи када певушила си
Лепше од било ког пернатог створа.
Тако да утихне свака ноћна мора,

Онако како само ти знаш,
Са болом у срцу
И крилу.

Говорила си да ме волиш, ноћна птицо,
Али ипак на грудима мојим
Певушила си све ређе
И измедју нас стално стављала међе .

Молила си ме, ноћна птицо,
да ти вратим срце
Ако већ не желим крило,
А ја, као да ништа није било,
Правих се да не чујем молитве твоје.

Док једне ноћи, ноћна птицо,
Највеличанственија твоја песма
Из сна ме прену,
Тада ти први пут из ока бисер крену.

Плакала си, ноћна птицо,
И певала свој посмртни марш
Онако како само ти знаш
Са болом у срцу
И крилу.

Биљана Алексић

Сунчаница

Пренапрегнута
уловљена
скромност
светлосне симетрије,
игра танго
све јаче и све брже
по паркету мојих пора.

Пољубац вредан плавети
долази
спонтатно
и болно.

Под кожом замахнут
карантин узбуђења
на ивици ултраљубичастог.

Море.

Преплављена бојом песка
истражујем
дан над данима.

Да ли то шуми море ?

Зорица Ђурић

СВЕТ ФИЛМА

Драги филмољупци, редакција Политиколога припремила је за вас десет филмова које према нашем мишљењу треба да погледате у паузама учења. ☺

1. **„Дванаест година ропства“ (12 years a slave) Стивен МекКвин.** Филм је истинита прича о Америци 19. века, пре Грађанског рата. Снимљен је по аутобиографској књизи Соломона Нортапа, слободног Црнца из Њујорка, који је киднапован и продан у ропство на робовласничком Југу.

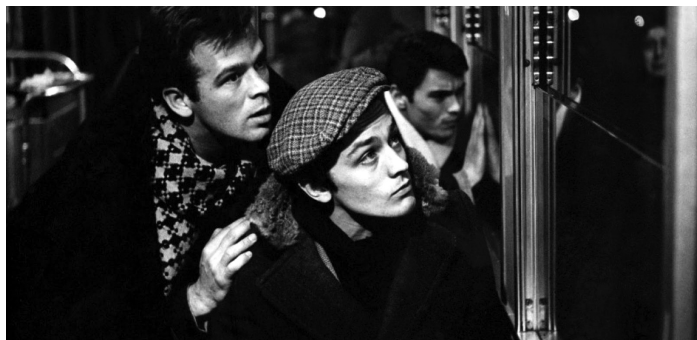

2. **„Предодређење“ (Predestination) Мајкл Сперинг, Петер Сперинг, филм који је рађен по краткој причи „Сви ви зомбији“ Роберта А. Хеинлена.** Неименовани агент са придевом „временски“ има необичан посао да спречава злочине из прошлости, ово успева путовањем кроз време. Успешан је у свом послу, али његова болна тачка је терориста бомбаш по имену Физл Бомбер, који му измиче из руку. Радећи у једном кафићу, као шанкер упознаје писца Џона који му открива своју невероватну животну причу и који ће променити његову даљу истрагу, као и ток самог филма.

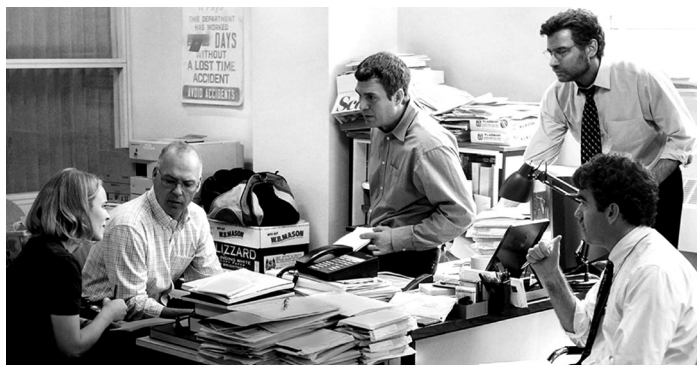

3. **„Роко и његова браћа“ (Rocco and his brothers) Луђино Висконти,** филм који је освојио Сребрног лава на венецијанском фестивалу 1961. године, као и „ФИРЕЋИ“ награду и многе друге. Филм приказује живот четворице браће са Сицилије, Симон, Роко, Циро и Лука, долазе са мајком Росариом у предграђе Милана и покушавају да се прилагоде новом животу. Њихов најстарији брат Вићензо већ је успео у томе, а они следе његов пример. Симон

постаје успешан боксер и започиње љубавну везу са проститутком Надиом, због своје неодговорности расипа свој новац и она га оставља.

4. **„Под лупом“ (Spotlight) Том Макартни,** амерички биографски филм, који је на 88. додели Оскара добио награду за најбољи филм 2015. године. Радња филма одвија се у једној од најпознатијих новинарских редакција на свету „Бостон Глоб“. Истраживачка екипа новинара под називом „Под лупом“ ради на највећем случају, који је потресао цели Бостон и светску јавност. Наиме, ради се о сазнању да је под окриљем једне католичке цркве заташкавано злостављање деце. Прича излази на видело када на место уредника редакције Марти Бреон, који инсистира да се прича истражи до најситнијих детаља.

5. **„Живот је леп“** филм говори о Максy, слободоумном младићу кога вереница чека у Токију. Шетајући улицама Париза, у оближњем кафићу Макс види

изгубљену љубав свог живота. Онда решава да остави све испланирано и опседнут њоме сазнаје где она живи и сакрива се у њен стан. Ствари се онда компликују, а филм постаје једна од најчуднијих и мрачних драма деведесетих.

6. **„Бележница“ (The Notebook) Ник Касаветес**, сценарио је написао Јан Сарди, према истоименом роману Николаса Спаркса. Радња филма одиграва се 1940. године, када млада Ели Хамилтон долази у градић Сибрук у Северној Каролини, не би ли провела лето са својом породицом. Као тинејџерка на карневалу упознаје локалног момка Ноу Калоуна. Ноа се заљубљује у Ели, почиње да јој се удвара и осваја је. Ели је из вишег staleжа, а Ноа ради у млину и припада нижем staleжу. Други светски рат и Елини родитељи утицали су на то да их раздвоје, али обоје су живели од успомена своје љубави. Када је Ноа дошао из рата, Ели више није била у граду. Међутим, када је верена за војника којег је упознала у рату вратила се у градић и сусрела се поново са Ноом.

7. **„Малтешки соко“ (The Maltese falcon) Џон Хуштон**, трилер који је темељен на истоименом роману Дашиела Хамлета. Прича се односи на приватног истражитеља из Сан Франциска, који се умеша долази у контакт са тројицом похлепних и убилачких пустилова, који се међусобно такмиче како би добили славну статуу сокола обложену драгуљима, која вреди милионе.

8. **„Затворено острво“ (Shutter Island) Мартин Скорсезе**, психолошки трилер из 2010. године, снимљен по истоименом роману Дениса Лехејна. Филм приказује двојицу америчких шерифа Тедија Данијелса и Чака Ојила, који одлазе 1954. године у болницу Ешкиф на једном изолованом острву близу Масачаусетса са задатком да истраже случај Рејчел

Соладо, пацијенткиње која је нестала из затворене собе. Пацијенткиња је смештена на психијатријску клинику после нервног слома који је доживела јер јој се троје деце утопило.

9. **„Бездушни“ (Dukhless) Роман Пригунов**, филм рађен по угледу на светски бестцелер Сергеја Минајева, посвећен генерацији рођеној осамдесетих година XX века и која је стасавала у Совјетском Савезу. Прича главног јунака Максима, једног од водећих менаџера Међународне банке, слика је оног што се десило тој генерацији. Новац омогућава живот на високој друштвеној лествици у савременој Москви, све то се своди на скупе ноћне клубове, доказивање престижа и прелазак у разврат. У тренутку када главни јунак спознаје одсуство сваког смисла и радости, као и сулудо расипање снаге на живот пун порока, све почиње да се руши као кула од карата.

10. **„Посетиоци“ Жан Жари Поаре**, француска научно фантастична комедија из 1993. године. Поносни витез, гроф Годфроа, миљеник краља Луја Дебелог, 1123. године несрећним случајем убија несудбоног таста. Да би спасао свој образ и повратио наклоност своје веренице, потражио је помоћ чаробњака. Помало заборавни чаробњак је направио напиток који је требало да њега и слугу Смрду Мудића врати у прошлост где ће исправити грешку, али уместо тога добацио их је чак до XX века. Са хиљаду година пропуштеног времена, уклапање у нову цивилизацију је урнебес.

„КЊИГЕ СУ ХЛАДНИ, АЛИ ПОУЗДАНИ ПРИЈАТЕЉИ“

Сократ је својевремено рекао да су књиге „хладни али поуздани пријатељи“, оне остају, баш као и предања да сведоче о различитим животима и временима.

Редакција Политиколога вам предлаже да се одлучите за неку од десет књига, које треба да прочитате у 2017. години.

1. **„Шпијунка“ Пауло Коелџо**, роман новијег датума Паула Коелџа који сведочи о двадесет година тајне службе Марте Хари, једне од најконтроверзнијих жена XX века. Реченица која је обележила овај роман јесте : *„Њен једини злочин је што је била независна жена.“* Роман открива истиниту и потресну причу Мата Хари, која је окривљена за издају и шпијунажу и погубљена.
2. **„Шест година“ Харлан Кобен**, Џејк Фишек је пре шест година гледао како се његова велика љубав удаје за другог. Након тог догађаја труди се да води нормалан живот професора на колеџу. Шест година није погазио обећање да ће оставити Натали и њеног мужа Тода на миру, међутим, када налази Тодову читуљу, гази своје обећање и одлази на сахрану. Схвата да Натали није на његовој сахрани, а радозналост га води до места где ју је упознао. Све то се компликује када сазна да се нико од њихових заједничких познаника не сећа ни њега, а ни ње.
3. **„Човек и његови симболи“ Карл Густав Јунг**, швајцарски психолог светске репутације, објашњава читаоцима највећи допринос нашем познавању људског духа. Даје предност теорији о важности симболизма, пре свега оног који се разоткрива у сновима. Оно што сам писац открива јесте сан који га је мотивисао да напише ову књигу, а тај сан је описан у предговору. Књига је завршена десет дана пре Јунгове смрти и намењена је просечном читаоцу.
4. **„SA.BLUES“ Милан Оклопцић**, роман после којег је Оклопцић стекао титулу првог српског урбаног писца. Своје време проводио је на Западној обали САД-а, пишући о калифорнијском блузу. Књига представља прави литерарни догађај и сведочи о времену рокен-рола, као врсте музике и начина живота.
5. **„Пут којим се ређе иде“ Морган Скот Пек**, књига која је у САД-у продата у 7 милиона примерака, преведена на више од 23 језика, а више од једне деценије присутна на листи бестселера „Њујорк Тајмса“, ушла је у историју издаваштва. Књига представља специфичан психолошки приручник за сналажење у свакодневном животу.
6. **„Пантелеон и посетитељке“ Марио Варгас Љоса**, капетану Пантелеону Пантохи додељен је посебан задатак – да оснује тајну службу проститутки да би удовољио жељама војника по забитима Перуа, како би престали да силују сељанке. Служба посетитељки постаје најделотворнији орган државних снага. Варгас Љоса се у овом роману бави, на комичан начин, темама које је до тада обављао озбиљно. Његова критика се највише односи на две битне институције – цркву и војску.
7. **„Ловац у житу“ Џером Дејвид Селинџер**, модеран роман који говори о унутрашњем свету главног лика, лик није јунак већ посматрач света око себе и окренут је свом унутрашњем животу, нема циљева, интровертан је. Радња се хронолошки дешава, простор и време се разрађују. Седамнаестогодишњи Холден Колфилд из Њујорка смештен је на психијатријској клиници на Западној обали САД-а и приповеда о кризи кроз коју је прошао око Божића претходне године.
8. **„Крадљивица књига“ Маркус Зусак**, роман говори о радњи која се одиграва у време нацистичке Немачке, девоногодишња девојчица Лизел живи са својом старатељском породицом у Улици Химел. Родитељи су јој одведени у концентрациони логор, а она краде књиге. Ово је прича о њој и становницима њене улице, када је рат почео.
9. **„Сенка ветра“ Карлос Луис Сафон**, радња је смештена у послератну Барселону 1945. Године. Данијел, син трговца антикарним књигама, који тугује због губитка своје мајке и своју утеху налази у мистериозној књизи „Сенка ветра“ коју је написао Хулијан Караш. Када покушава да пронађе друге делове исте књиге, долази до открића да неко систематски уништава сваки примерак књиге коју је Караш написао. Данијел можда поседује последњи примерак Карашове књиге, његова потрага отвара једну од најмрачнијих тајни Барселоне.
10. **„Путник за Франкфурт“ Агата Кристи**, њена осамнаеста књига. Говори о повратку Стафорда Наја из Млаје се компликује када му једна млада жена повери како неко хоће да је убије. У тренутку слабости, Стафорд пристаје да јој позајми свој пасош, чиме овај дипломата свој живот ставља на коцку. Кад мистериозну особу сретне поново, она је друга особа, а он бива увучен у борбу против невидљивог и још опаснијег непријатеља.

